...ija atriebība

VILTOŠANAS PRĀVA KOPŠ GADU[...] [DE]SMITIEM

du, trešā ir van Mēgerena lieta. Viņa trīs gadījumos eksperti apzvērēja gleznu [illegible] umu un — iekrita. Ja [illegible] ropā [illegible] tu parasts eksperta zvērestu [illegible] no liecinieka zvērestu, ekspertiem tagad būtu jāatbild par nepatiesu zvērestu. Vecu gleznu pārbaudei eksperti pazīst piecus galvenos paņēmienus: pārbaudi ar alkoholu; ķīmisko pārbaudi, meklējot īstā svina baltuma saturu krāsās, rentgena pārbaudi, meklējot svina baltumu vai zem virskārtas apslēptu gleznojumu; mikroskopisko pārbaudi, meklējot zilajā krāsā pusdārgakmeni lapislaculi; beidzot, pašu galveno, — stila pārbaudi. Pirmajās četrās pārbaudēs gleznotājs ar labām zināšanām un praksi vēl varbūt varētu ekspertus piekrāpt viegli, bet eksperti iegāzās arī ar stila pārbaudi.

Van Mēgerens norādīja ekspertiem uz vienu no savām gleznām: „Paraugaities uz Kristus rokām, — tās taču nemaz nav gleznotas Vermēra technikā. Tās ir manu pašu roku attēls un tajā technikā, kādu lietoju savos portretos. Un krēsls, uz kura sēž Kristus, jau nemaz nav 17. g. s. krēsls, bet krēsls no manas darbnīcas!" Un van Mēgerens [illegible] viņš par 2000 dolāriem tūbiņā bija izrakstījis no Londonas. Viņš [illegible] rastām tās eļļas receptēm, kādu Vermērs savā laikā lietojis tagad parastās linelļas vietā. Gleznu vecuma plīsumus viņš bija panācis ar rūpīgiem kasījumiem un sutināšanu krāsnī. Un rezultāts nedz alkohola injekcijas, infrasarkanie stari, nedz kvarca lampas nespēja atklāt gleznu noslēpumu.

Beidzot van Mēgerens pierādījumam policijas uzraudzībā uzgleznoja vēl septīto Vermēra imitāciju. Viņam vispār bija jādzīvo policijas uzraudzībā, jo viņš nedrīkstēja atstāt mājas, nedz izmantot savu bagātību, — viņš ir vairāku namu un divu naktsklubu īpašnieks — jo viņa bankas konts apķīlāts. Viņš ir [illegible] un [illegible] vīrs, ko [illegible] uztur vienīgi dedzīgā griba — atriebties kritiķiem un pierādīt savu talantu. Policijas uzraudzībā gleznotais „Vermērs" līdz ar 6 pārējiem viltojumiem kādu laiku bija izstādīts kādā Amsterdamas galerijā.

Tā kā Vermērs, kas dzīvoja no 1632. līdz 1675. gadam, atstājis tikai 40 zināmas gleznas, veselu sešu jaunatklātu Vermēra darbu parādīšanās starptautiskajā mākslas pasaulē radīja lielu sensāciju. Tādēļ arī pārbaudes bija jo pamatīgas, bet tomēr — tos atzina par īstiem, un eksperti „Kristu Emavā" nosauca par vienu no skaistākiem „Vermēriem". Sešas Vermēra imitācijas pārdeva mūzejiem un krājējiem par 6 miljoniem guldeņu. Van Mēgerens visas savas krāsas gatavoja pats no materiāliem, ko pasūtināja no tropu un subtropu apgabaliem. Kad sešas gleznas bija gatavas, viņš tās kādam draugam lika nogādāt no savas darbnīcas Nicā uz Holandi. Pēc tam viņš atgriezās pats mājās kā bagāts vīrs, bet tomēr vēl arvien neatzīts gleznotājs.

Lieta varbūt arī nemaz nebūtu atklājusies, ja van Mēgerens nebūtu pēc Holandes atbrīvošanas ieradies Nacionālā bankā izmainīt veselus 400 tūkstošguldeņu zīmes. [illegible] valdības rīkojumu, katrai personai, kas uzrādīja iemainīšanai kaut vienu 1000 guldeņu banknoti, bija jāpārbauda personības dokumenti. Bankas direktors apvaicājās par van Mēgerenu valsts mākslas galerijas direktoram, kam arī šāda bagāta gleznotāja vārds nebija pazīstams. Sākās tuvāki pētījumi, kas noveda pie apsūdzības par kolaborāciju, bet vēlāk izvērtās par sensacionālāko mākslas viltojumu prāvu kopš gadu desmitiem. Visi iekritušie pircēji tagad pieprasa milzīgas zaudējumu atlīdzības, un van Mēgerens izsludināts par maksātnespējīgu. Bet reizē viņa vārds kļuvis pazīstams visā mākslas pasaulē, un pareģo, ka turpmāk arī viņa paša vārdu parakstītiem darbiem būs liela piekrišana. [illegible] gan gleznotājam, kas izcī[...] nījis lielo cīņu pats ar sevi un ar sava talanta neatzinējiem, [illegible] liecīgi piespriestais sods, kuru paziņos tuvākajā laikā.

M. D.

„LATVIJAS" ABONEMENTS, pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesī par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošo telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par RM 6.— cenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.
Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

LATVIJA
Latvian Newspaper
Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division. 14-th July, 1947, AG 383, 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabācs. Printer: „Schwäbisches Volksblatt". Günzburg/Donau. Bürgermeister — Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 85 (92)
Otrdien, 1947. g. 11. nov.
Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: E. Bārda, M. Culītis, H. Mindenberga, A. Šmita. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: spg. 84, red. 83, spiest. 83.

Amerikāņi un angļi netic, ka krievi jau prastu izgatavot atombumbu

Staļins arī šogad nav piedalījies oktobra revolūcijas svētkos

Molotova apgalvojums, ka atombumbas noslēpums vairs nav noslēpums, dažas dienas bijis pasaules preses visplašāko komentāru objekts. Amerikāņu komentāri īsumā saskan tai ziņā, ka Molotova apgalvojums oktobra revolūcijas priekšvakarā bijis domāts pašu krievu nomierināšanai vai iedrošināšanai. Angļi domā, ka krievi varbūt gan zina atombumbas noslēpumu, bet apšauba, ka viņi jau mācētu fabricēt atombumbas, arī franči uzņēmuši Molotova paziņojumu mierīgi, bet pašu krievu prese Molotova paziņojumu, ko visa pasaule uztvērusi par sensāciju, nemaz nekomentē. Vienīgi armijas laikraksts „Krasnaja Zvezda" raksta, ka „sociālisma ideja ir vēl daudz stiprāks ierocis par atombumbu."

Oktobra revolūcijas svētkus visā Padomju Savienībā svinēja ar lielu pompu. Maskavā varenā lietus gāzē notika lielākā sarkanās armijas parāde, kāda redzēta kopš otrā pasaules kara beigām. Armija sāka soļot gar Ļeņina mauzoleju pēc tam, kad nesen par maršalu paaugstinātais kara ministrs Bulgaņins nolasīja dienas pavēli, kurā „rietumu kara kūdītāji" salīdzināti ar kādreizējiem vācu un japāņu imperiālistiem un padomju karavīri uzaicināti pastāvīgi būt modriem. Bulgaņins starp citu teica, ka, „lai gan reakcionārie spēki pasaulē no jauna aicina krusta karam pret demokratijām", Padomju Savienība joprojām turpināšot cīņu par mieru. Bulgaņins apgalvoja arī, ka padomju armijām izdevies iznīcināt kā Hitlera Vāciju, tā arī imperiālistisko Japānu." Rietumu sabiedrotos viņš šai sakarībā vispār nepieminēja.

Kopā ar Bulgaņinu parādi pieņēma 11 citi politbiroja locekļi, to vidū Molotovs un Berija. Divi ievērojami politbiroja vadītāji — Staļins un Ždanovs nebija ieradušies. „New York Herald Tribune" ziņo, ka Staļins nav piedalījies oktobra revolūcijas svētkos jau iepriekšējā gadā. Domā, ka viņš joprojām ir atvaļinājumā Krimā, kur nesen pieņēma angļu parlamentāriešu delegāciju. Ne Staļins, ne Ždanovs nepiedalījās arī svētku priekšvakara sēdē, kur Molotovs paziņoja, ka atombumba vairs nav noslēpums.

Parādi nenoskatījās arī ASV vēstnieks un viņa vēstniecības darbinieki. Vēstnieks pats gan bijis ielūgts, bet paskaidrojis, ka laiks pārāk vēss un mikls. Amerikāņu militārais, flotes un aviācijas atašejs vispār nebija ielūgti. To izskaidro ar to, ka padomju militārie atašeji nesen nav lūgti uz amerikāņu militārām demonstrācijām, kur bija aicināti visu valstu atašeji. Vienīgais amerikānis, kas oficiāli piedalījies Maskavas svinībās, bijis vēstniecības kanclers.

Militārā parāde ilgusi vienu stundu. Gaisa spēku parāde sliktā laika dēļ atcelta. It kā sliktā laika dēļ saīsināta arī civīlistu parāde, kas sekoja militārajai. Strādnieku, jauniešu un arodbiedrību gājiens šoreiz ildzis tikai 2 stundas. Skatītāju, pēc amerikāņu laikrakstu ziņām, bijis daudz. Tie stāvējuši lietus peļķēs un cik iespējams lūkojuši tverties zem lietussargiem, kuru gan bijis ļoti maz.

Svinības notikušas ne vien visās Padomju Savienības pilsētās, bet arī padomju vēstniecībās ārzemēs. Padomju konsulātā Ņujorkā pulcējušās 500 personu, kas drūzmējušās gar divdesmit pēdu gariem galdiem ar lepniem uzkožamiem un vodku. Aicināts bijis arī ārlietu ministrs Maršals, bet viņš atbildējis, ka pārāk aizņemts darbiem.

Visvairāk amerikāņus, protams, ieinteresējis Molotova apgalvojums par atombumbu. Šo jautājumu Višinskis atteicies komentēt. Kad kāds žurnālists jautājis, vai Višinskis pats domā, ka Padomju Savienībai ir atombumba, ārlietu viceministrs smējies un atteicis: „Saprotams!"

Vašingtonas diplomāti vispār tomēr domā, ka Molotova apgalvojumi pirmām kārtām bijuši domāti pašu mājas vajadzībām, lai nomierinātu krievu tautu. Vašingtonas oficiālie darbinieki domā, ka krieviem vēl nav atombumbu un ka tie nespēj ražot šo sarežģīto ieroci. Diplomāti piebilst, ka, atskaitot vienu izteicienu par atombumbu, Molotova runa bijusi neparasti mierīga un klusināta. Kāds amerikānis, kam daudz darīšanu ar atombumbas kontroli izteicies: „Ja viņiem tā bumba ir, ko tad viņi klaigā?" Amerikāņu pārstāvis atomkontroles komisijā Osborns izteicies: „Lielāko daļu no tā, ko pateica Molotovs, esam dzirdējuši jau daudzas reizes. Tā nebija patiesība agrāk, un tā nav patiesība arī tagad. Atkārtošana nevar padarīt šādus apgalvojumus par patiesiem."

Vienīgi amerikāņu zinātnieks prof. Veiskopfs pielaidis varbūtību, ka krievi jau prastu izgatavot atombumbas, bet viņš šaubījies, vai krievu metodes varētu sacensties ar amerikāņu ražošanas metodēm, kas joprojām esot stingri slepenas.

UP ziņo, ka, pēc angļu atompētnieku domām, Molotovs tikai blefojis. Esot gan tiesa, ka amerikāņu un angļu publikācijas atklājušas atombumbu ražošanas zinātniskos pamatus, bet īstais noslēpums esot pats bumbu ražošanas process.

Arī Parīzē Molotova runa uzņemta mierīgi. Tikai divi vakara laikraksti — „Le Monde" un komūnistiskais „Ce Soir" sniedza to ar lielu virsrakstu. Pārējie atreferēja Molotova runu lappušu apakšās. Arī franči uzsver, ka atombumbu princips jau sen vairs nav noslēpums, un Molotovs arī neesot pateicis, ka krievi tiešām jau praštu to izgatavot.

Interesants ir Vatikāna laikraksta „Osservatore Romano" komentārs — ka pēc Molotova paziņojuma atomieroču aizliegšana vairs nevarētu grūtības radīt.

NYHT, BBC

Sarunas par neatkarīgu Rietumvāciju Londonā nevar vienoties

ASV pārstāvis ārlietu ministru vietnieku konferencē Londonā Merfijs, pēc BBC ziņām, izteicies, ka ASV sarunās par Vāciju „nākšot Padomju Savienībai pretim tikai par 40 proc., bet vēlas, lai krievi šoreiz nāk pretim par 60 proc". Līdzšinējās vietnieku sarunās vēl nav panākta vienošanās nevienā jautājumā, kas palicis atklāts pēc iepriekšējās ārlietu ministru konferences Maskavā.

UP ziņo, ka Anglijas ārlietu ministrija neapmierināta ar amerikāņu atklāto valodu par amerikāņu un angļu slepenām sarunām, kurās pieminēta iespēja radīt neatkarīgu Rietumvāciju, ja Londonas konference nobeigtos nesekmīgi. Angļu vēlēšanās esot bijusi darīt visu, lai šai konferencē gūtu panākumus. Tagad esot jābīstas, ka krievi varētu no atklātajiem amerikāņu izteicieniem par Rietumvāciju „izsist politisku kapitālu". Maskavas radiofons jau esot uzbrucis „angļu un amerikāņu Vācijas dalīšanas politikai."

Par spīti šīm angļu ārlietu ministrijas bažām, kāds augsts amerikāņu pārstāvis tomēr UP korespondentam skaidri pateicis, ka „ir notikušas sīkas pārrunas ar angļiem par iespējamību radīt Rietumvācijas valsti". Šīs sarunas gan nav bijušas oficiālas un nav arī noslēgta vienošanās, „bet, ja ārlietu ministru konference beigtos neveiksmīgi, nevajadzētu daudz laika plāna galīgai izstrādāšanai".

Arī angļu konservātīvo laikraksts „Daily Mail" ziņo, ka Ņujorkā par šo jautājumu runājis angļu vēstnieks Inverčepls un amerikāņu ārlietu ministrijas pārstāvji. Sarunās piedalījies arī britu ārlietu ministrijas Vācijas nodaļas vadītājs Strengs. Esot pat panākta vienošanās par Rietumvācijas parlamenta radīšanu, aicinot tajā astoņus pārstāvjus no katras vācu valsts. Pusgadu pēc šāda parlamenta radīšanas rīkotu vispārīgas vēlēšanas. Arī Francija esot izteikusi gatavību pievienot savu joslu.

BBC. NYHT

Amerikāņu karavīrus informē par komūnismu

RIETUMU JOSLĀS IERADIES VIENS NO ZEIDLICA UN PAULUSA PALĪGIEM

Amerikāņu armijas audzināšanas un informācijas daļa šonedēļ sāk jaunu programmu karavīriem Eiropā, lai izskaidrotu demokratiju, komūnisma darbību un komūnisma briesmas, ziņo UP. Amerikāņu sektora raidītājs Berlīnē trešdien sāks jaunu raidījumu seriju ar kopīgo nosaukumu „Brīvi no totālitārisma".

Pēc UP ziņām, armijas vajadzībām svētdien izdota grāmatiņa par Padomju Savienību. Šajā grāmatiņā aprakstīta Krievijas vēsture un parādīts, ka ekspansijas tieksmes nav jaunas. Tās vienmēr dibinoties uz bailēm no iebrucējiem. Grāmatiņā teikts arī, ka Krievijai ir gandrīz visas izejvielas, „kas vajadzīgas modernam karam, izņemot vienīgi kaučuku un alvu un varbūt arī urānu." — „Komūnisma teorija dibināta uz pieņēmumu, ka mērķis attaisno līdzekļus," teikts noslēgumā.

Hesenes militārās valdības šefs paziņojis, ka vācu valodā izdota „Amerikāņu žurnālisti rakstu serija „Aiz rīcības dzelzs priekškara". un paskaidrojis, ka tas ir „antikomūnistiskās noskaidrošanas kara gājiena sākums Hesenē". Hamburgā vācu valodā izdos bijušā ārlietu ministra Bērnsa atmiņu grāmatu „Atklāti runājot". Pēc AP ziņām, „Izvestija" un „Pravda" ievietojušas par šo grāmatu veselu lappusi garus rakstus, kuros Bērnss apvainots „kara kūdīšanā". Raksta autori apgalvo, ka Bērnss savā grāmatā „Atklāti runājot" neesot bijis pietiekami atklāts. Višinskis savā lielajā runā UN jau esot „kara kūdītājus pienaglojis". Ingolštates laikraksts „Donau Kurier" ievietojis plašu intervīju ar Bavārijas ministru prezidentu Erhardu, kurš paskaidrojis, ka komūnisma uzvara būtu [illegible].

„New York Herald Tribune" tai pašā laikā ziņo, ka amerikāņu joslā ieradies vācu pulkvežleitnants Fricis Kizers, par kuru kāds ir pirmais augstākais bijušo Staļingradas ģenerāļu padomju atbalstītajā „Brīvās Vācijas komitejā". Kizers iekļuvis amerikāņu joslā kā atbrīvots gūsteknis no Krievijas. Viņš nepamanīts izkļuvis no gūstekņu atbrīvošanas centra Ulmā kopā ar simtiem citu vāciešu, kas atlaisti viņa vājās veselības dēļ. 56 gadu vecā Kizera dokumentos bijis rakstīts, ka viņš sirgst ar iekšēju kaiti un nepieciešama steidzīga operācija. Laikraksta korespondenti, kas vēlāk intervējuši viņu, apgalvo, ka viņš pilnīgi vesels. Viņš nav arī operēts.

„Brīvās Vācijas komiteju", kā zināms, nodibināja Maskavā pēc krievu uzvaras Staļingradā. Oficiālais komitejas vadītājs kļuva bijušās vācu 6. armijas virspavēlnieks Pauluss, bet faktiskais vadītājs esot bijis ģenerālis Zeidlics.

Pulkvežleitnants Kizers agrāk bijis portretists. Desmit mēnešus viņš dzīvojis kopā ar ģenerāli Zeidlicu padomju gūstekņu nometnē 70—48 pie Maskavas, kur atrodas vēl ap 150 vācu ģenerāļu un admirāļu.

Kamēr amerikāņu žurnālisti domā, ka Kizers tagad varētu būt ieradies ar svarīgiem uzdevumiem, viņš pats intervijā apgalvojis, ka nekādu uzdevumu viņam neesot, „Brīvās Vācijas komiteja" esot likvidēta jau 1945. gadā un rietumu preses apgalvojumi par tās darbību esot tikai propagandas manevrs. Zeidlics un Pauluss tikai „nositot laiku", gaidīdami uz atbrīvošanu 1948. gadā.

AP ziņo par raksturīgu parādību krievu un rietumvalstu preses karā, kas sācies Berlīnē. Krievu kontrolētais laikraksts „Berlin am Mittag" ievietojis lielas bildes, kur kādreizējais Anglijas premjers Čemberlens redzams kopā ar nacistu diktatoru Minchenes konferencē 1938. gadā. Divas dienas pirms tam amerikāņu licencētais „Der Abend" bija ievietojis attēlus, kur redzams Staļins un Molotovs kopā ar nacistu ārlietu ministru Ribentropu.

NYTH, BBC

Rumānijas komūnistu vadītāja Paukere kļuvusi ārlietu ministre

KOMŪNISTI VĒL PIRMS LONDONAS KONFERENCES GRIB TIKT GALĀ AR OPOZICIJU AUSTRUMEIROPAS VALSTĪS

Par Rumānijas ārlietu ministri demisionējušā un tiesai nodotā Tataresku vietā stājusies rumāņu komūnistu vadītāja Anna Paukere. Par finanču ministru nāk komūnists Luka, par sabiedrisko darbu ministru — ministru prezidenta Grozas „Arāju frontes" partijas loceklis Stojans. Paukere kara laikā pa daļai uzturējusies Maskavā un to uzskata par Rumānijas komūnistu galveno ideologu. Sagaida, ka Tataresku apcietināšanai sekos propagandas akcija, lai panāktu karaļa Michaila atkāpšanos un republikas proklamēšanu.

Pēc „New York Herald Tribune" Vīnes korespondenta Freidina informācijas, nākamo trīs nedēļu laikā esot gaidāma komūnistu akcija atlikušo politisko opozicijas grupu galīgai apspiešanai vai likvidēšanai Vidus- un Dienvidaustrumeiropā. Autoritātīvās diplomātu aprindās sagaidot, ka jau pirms ārlietu ministru konferences sākuma 25. novembrī komūnisti centīšoties pārņemt kontroli visās šinīs valstīs. Tas esot secināms no vairākiem faktiem. Rumānijā un Bulgārijā komūnisti pasākuši propagandēt sociālistu un komūnistu apvienošanos vienā „strādnieku" partijā. Šai apvienošanai, domājams, sekošot komūnistu ietekmē stāvošu „zemnieku partiju" organizēšana. Opozicijas spēku tālākas apspiešanas rezultāts esot Mikolaičika un Pfeifera bēgšana no Polijas un Ungārijas. Arī Tataresku un trīs pārējo ministru padzīšana esot jau sen bijusi gaidāma. Padomju armijas laikraksts Vīnē „Oesterreichische Zeitung" raksta, ka Pfeiferam no Budapeštas palīdzējušas aizbēgt amerikāņu iestādes.

Komūnisti ar pastiprināto spiedienu Austrumeiropas valstīs gribot panākt tādu stāvokli, lai Padomju Savienība varētu sākt apspriedes Londonā „bez jebkādiem tālākiem sarežģījumiem savās satelītu valstīs". No Ungārijas esot saņemtas ziņas, ka ungāru komūnistiem dots rīkojums „nobeigt tīrīšanas darbus novembrī". Komūnistu vadītājs Rakoši pēdējā mēnesī jau vairākkārt izteicis brīdinājumu opozicijai, ka tā „neiekļaujas jaunajā Ungārijā".

Pēc minēto diplomātu aprindu domām, Rumānijā, Bulgārijā, Dienvidslavijā un Ungārijā attīstība uz „vienotām" strādnieku uz zemnieku partijām jau esot stipri tālu. Pašreizējā krize Čechoslovakijā arī esot solis šīs attīstības virzienā. Sagaida, ka ministru prezidents komūnists Gotvalds, kam uzdots sastādīt jaunu pusautonomās Slovakijas „komisārisko vadītāju" organu, tur izraudzīs komūnistu ietekmē stāvošus politiķus un arodbiedrību darbiniekus.

Pēc Vīnē saņemtām ziņām, esot jārēķinās ar Tataresku liberāļu partijas likvidēšanu. Par propagandējamās Rumānijas republikas prezidentu esot izraudzīts parlamenta priekšsēdis Sadoveanu, rakstnieks bez ārējām saistībām ar partijām. Par ministru prezidentu nāktu komūnistu partijas sekretārs Georgiju-Dejs.

Jaunā ārlietu ministre Paukere esot vienīgā komūnistu amatpersona Rumānijā, kurai iespējams jebkurā brīdī pa tālruni sasniegt Staļinu. Viņa piedalījās arī Varšavas sanāksmē, kurā nolēma kominforma dibināšanu. Paukerei tagad 52 gadi, viņa ir aktīva komūniste kopš 1921. gada un 1936. g. par pretvalstisku darbību notiesāta uz 10 gadiem cietumā. Viņu atbrīvoja 1940. g.. Paukere ir dzimusi rabīna ģimenē. Viņas vīrs jau sen pazudis bez vēsts. Domā, ka viņš likvidēts kā trockists.

DYHT

Nirnbergā pratina vācu okupācijas laika igauņu pašpārvaldes šefu

Nirnbergas prāvā pret nacistu speciālkomandu vadītāju Martinu Zandenbergeru kā liecinieks nopratināts arī vācu okupācijas laika igauņu pašpārvaldes šefs Jalmars Mē, kurš paskaidrojis, ka kopš 1941. g., kad nodibināta igauņu pašpārvalde, sācies „mazs kariņš" ar vācu civīlpārvaldi. Apsūdzētais Zandenbergers toreiz esot bijis speciālkomandas vadītājs, un vienmēr atbalstījis pašpārvaldi. Pirmajā laikā pēc vācu ienākšanas vācu komandieri esot pavēlējuši notiesāt visus komūnistus. Igauņu aizsargi un policijas prefektūru politiskās nodaļas esot izdarījušas iepriekšējo izmeklēšanu, bet pēc tam nodevušas materiālus un spriedumu priekšlikumus vācu iestādēm. Materiālus pirms tam vēl pārbaudījusi igauņu tiesnešu, prokuroru un advokātu „spriedumu komisija". Amerikāņu tiesnesis jautājis, vai igauņi paši izpildījuši spriedumus. Mē atbildējis: „Mēs būtu to darījuši paši, bet vācieši nedeva igauņu pašpārvaldei vajadzīgās pilnvaras." Pēc tiesneša priekšlikuma Mē liecības uzklausīšanu pārtrauca. Viņa nopratināšanu, paredzams, turpinās trešdien.

Franču valdība piekāpjas streikotājiem

Franču valdības pasāktā jaunā kampaņa par inflācijas apkarošanu un franka saglābšanu atdūrās uz lielām grūtībām, kad Parīzē viena pašvaldības darbinieku grupa pēc otras pievienojās 4500 ielu aptīrītāju uzsāktajam streikam un piektdien streikoja gandrīz visi publisko iestāžu kalpotāji, pat kapračī, prasot augstākas algas, tantjēmas un virsstundu atalgojumu.

Piektdien izcēlās sajukums arī Parīzes centrālajā tirgū, kur angļu un sakņu tirgotāji atteicās paklausīt valdības rīkojumam par jauna veida cenu izkārtnēm. Cenšoties nostabilizēt pārtikas cenas, valdība bija uzdevusi tirgotājiem izlikt ne vien mazumtirdzniecības, bet arī vairuma iepirkšanas cenas, lai sekmīgāk varētu kontrolēt noteiktās starpniecības peļņas nepārsniegšanu. Policijai bija lielas pūles tikt galā ar saniknotajiem tirdzniekiem.

Jaunie noteikumi ir daļa no saimniecības ministra Moša pasāktās akcijas, kas nodēvēta par „Moša eksperimentu". Tā nolūks ir apkarot inflāciju tādā veidā, ka valdība ļauj celties nacionālizētās rūpniecības ražojumu cenām, visiem līdzekliem tomēr noturot pārtikas cenas. Daļa mazumtirgotāju tad atteicās iepirkties pie vairumtirgotājiem un prasīja „pilnīgu tirdzniecības brīvību". Tā kā nebija vairs neviena, kas novāc atkritumus, rajons ap tirgus hallēm piektdien izskatījās kā postaža. Stāvoklis kļuva vēl ļaunāks, kad ūdensvadu darbinieku streika dēļ daļēji aptrūka arī ūdens. Kaut gan līdz piektdienai vēl nebija notikušas nekādas sarunas ar streikotājiem, bija redzams, ka jau tīri higiēnisku apsvērumu dēļ vien Parīze ilgi šādu stāvokli nevar panest. Tagad streikotāji tomēr panākuši savu prasību uzklausīšanu un solījumu, ka valdība tās ievēros. Līdz ar to streiks izbeigts.

Saskaņā ar jaunajiem cenu noteikumiem, sagaidāma rūpniecības produktu cenu celšanās.

Francijas banka pagājušā nedēļā tomēr bija spiesta ziņot, ka oktobra pēdējā nedēļā banknošu apgrozība atkal pieaugusi par gandrīz 14 miljardiem franku, par spīti Ramadjē deklarācijai pirms mēneša, ka valūtas inflācija „ir jāaptur un to apturēs".

NYHT

ĪSUMĀ

Vakar Briselē iesākās 21. valsts konference pasaules muitas ūnijas iespēju studēšanai.

No 25.—30. novembrim Belgradē notiks pirmā kominforma sanāksme, ko uzskatīs arī par oficiālo šīs organizācijas darbības sākumu. Grūtības radot telpu sameklēšana konferences dalībniekiem. Pareģo, ka par kominforma priekšsēdētāju ievēlēs itāļu komūnistu līderi Toliati.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 85 (92) 1947. g. 11. novembrī
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

PĀRVIETOŠANAS RŪPES

Ja arī līdz šim vēl nav skaidrības, cik intensīvi mūsu aprūpētājām organizācijām izdosies īstenot savus nodomus vēl 1948. gadā no Vācijas pārvietot visus DP, tomēr nelielos apmēros šāda pārvietošana jau notiek. Un ja tā notiek, tad ir jārunā arī k ā tā notiek.

Ir skaidrs, ka pārvietošanās uz jaunām mājvietām, uz jaunu dzīvi nav un nevar būt nekāda ekskursija, uz ko var saposties dažās stundās, kuru, ja patīk, var pārtraukt pusceļā vai ceļojuma vidū, pēkšņi izvēloties citu maršrutu. Pārvietošanās noteiks to ļaužu dzīvi, kuŗai tie padoti, uz g a d i e m, un tāpēc ir saprotams, ka tā apsveŗama ar vislielāko apdomību. Tā arī saprotams tas apstāklis, ka mūsu aprūpētājas organizācijas par pārvietošanas iespējām allaž informē nometnes un sniedz ziņas, kādas to rīcībā ir par šīm akcijām. Par spīti tam, nereti notiek, ka cilvēkiem par pašu pārvietošanos jāizšķiras dažu stundu laikā.

Otrkārt, lielus pārbaudījumus nereti sagādā pats pārvietošanās process. Komisijas, kas pārvietošanos izrauga, neizdara vis to pārvietojamo tagadējās dzīves vietās, bet lielākos pulcināšanas centros. Un nereti notiek, ka šajos centros no reflektantiem, kas uz pārvietošanos pieteikušies, lielu skaitu šādu vai citādu iemeslu dēļ noraida. Šie cilvēki, gatavodamies uz izbraukšanu, savās pamatnometnēs ir likvidējuši v i s u iedzīvi un, lai arī tā ir nabadzīga, tomēr tā ir šo cilvēku iedzīve. Tagad nu viņiem neatliek arī vairs šīs nabadzības un šis apstāklis, bez šaubām, sagādā jaunas apgādes rūpes ne vien pašiem cilvēkiem, bet arī viņu a p r ū p e s organizācijām.

Uz šo apstākli ir jau norādīts, to atzīst arī aprūpes organizācijas, bet viņas arī aizrāda, ka pašreiz nav iespējams pārvietošanās akcijas sagatavot tā, lai reflektanti galīgus rezultātus saņemtu jau savās pamatnometnēs un tieši no tām varētu doties uz izbraukšanas ostām.

Sāpīgs jautājums ir arī apstākļi pulcināšanās resp. transitnometnēs. Par to apstākļiem dzird sūrošanos tiklab no angļu, kā amerikāņu joslas. Vēl nupat pag. nedēļā kādā sanāksmē Augsburgā to atzīmēja arī turienes aprūpes organizācijas vadītāja darbiniece, solīdamās darīt iespējamo, lai uzlabotu apstākļus transitnometnē Minchenes Funkkazarmās. Skaidrs, ka to panākt nav tik viegli, jo iemītnieku sastāvs šajās nometnēs ir m a i n ī g s un labu kārtību saglabāt vienmēr ir grūti tad, ja cilvēks nezina, vai rīt viņš vēl būs tur, vai jau atradīsies tālākā ceļā. Tomēr šie grūtumi nedrīkstētu samazināt pūles apstākļus uzlabot un pilnīgi nesaprotama ir tāda pieeja, kāda matāma kādā angļu joslas transitnometnē, kur nometnes darbinieks uz aizrādījumu, ka telpās nav spuldzes un cilvēkiem jādzīvo tumsā, atbildējis, ka gaisma būšot jaunajās dzīves vietās.

Katra pārvietošanās ir saistīta ar grūtumiem, īpaši ziemas apstākļos. Ir skaidrs arī, ka ziemas dēļ vien pārvietošanas procesu ne sašaurinās, ne apturēs. Bet šo procesu gan varētu ziemas apstākļiem p i e l ā g o t. Jo ar mazāk pārbaudījumiem, ar mazāk grūtībām un ar mazāku risku tā būs saistīta, jo l a b v ē l ī g ā k u atbalsi pārvietošanās gūs pašos pārvietojamos. Un tas nav tikai viņu, bet arī viņu aprūpētāju interesēs.

Kad IRO sāka darboties, bija izteiktas domas, ka tā pieaicinās savā darbā vadošajos centros par padomniekiem arī pašu DP pārstāvjus. Šķiet, arī šajā gadījumā tāda rīcība attaisnotos un dotu labus panākumus. Šie pārstāvji, atrazdamies pastāvīgā kontaktā ar saviem tautiešiem, bez šaubām, varētu norādīt ne vien uz nepieciešamiem uzlabojumiem, bet arī ieteikt rīcību, kā to panākt.

Arī mūsu pašu pārstāvībām aktīvāki nekā līdz šim jāinteresējas par šiem jautājumiem. Būtu jāvēlas, lai mūsu pārstāvji laiku pa laikam apmeklētu transitnometnes un būtu informēti par apstākļiem tajās. Tad viņi precīzāk varētu par to norādīt arī savos iesniegumos. —a b a—

Seš:s īpašas nometnes svaru zaudējušiem bērniem

PCIRO AMERIKĀŅU JOSLAS GALVENĀS MĪTNES INFORMĀCIJA

Amerikāņu joslā iekārtos 6 speciālas nometnes DP bērniem, kas zaudējuši svaru. Nometnēs tiem dos labāku uzturu un iespēju atkopties. IRO pārtikas nozares vadītāja Klara Hill bez tam ziņo, ka tuvākā laikā domāts labāk izvērtēt pārtiku visās DP nometnēs un IRO pūlas sagādāt papildu pārtiku visiem D. skolas bērniem.

Vircburgas apgabala vienības 1049. labklājības ierēdnis ziņo, ka ar Vircburgas militārā apgabala komandieŗa pulkv. Aloe palīdzību Ziemsvētkos bagātīgi apdāvinās DP bērnus. 3067 poļu, 1414 ukraiņu un 1544 baltiešu bērniem un jauniešiem līdz 17 g. v. dāvinās rotaļlietas, saldumus un praktiskas lietas. Labklājības ierēdne Džonesa (Jones) nožēlo, ka stingro ierobežojumu dēļ šogad Ziemsvētkos nebūs iespējama vispārēja apdāvināšana. Amerikāņu armijas veikalos (PX) izlikti ziedojumu saraksti DP bērniem.

28. oktobrī IRO apgabalu vienību direktori Pasingā apsriedušies par DP strādnieku piedevām un pārtikas devām vispār. PCIRO amerikāņu joslas aprūpes šefs Horovics ziņo, ka strādniekiem jāsaņem alga no vietējiem pilsētu vecākiem un arī sociālā apdrošināšana. Par strādniekiem atzīstami tādi DP, kas strādā mazākais 40 stundas nedēļā. Tiem, kas nodarbināti PCIRO administrācijā, kā arī tiem, kas nodarbināti pārvietošanas un repatriēšanas uzdevumos, dodama priekšroku. Misters Horovics domā, ka amerikāņu joslā papildu devas saņems pavisam ap 50 000 DP strādnieku. Par strādniekiem atzīst šādas kategorijas: apģērbu gatavotājus, adītājus, kurpniekus, nometņu installātorus, ēdienu gatavotājus, malkas sagādātājus. Tālāk — nometņu policistus, transporta strādniekus, sanitārā dienesta veicējus, nometnes kontrolorganus un pie ASV armijas nodarbinātos. Tie DP, kas piedalās arodu kursos, saņems papildu devas ilgākais trīs mēnešus. Šos kursantus teorijā un praksē nodarbinās 40 stundu nedēļā un pēc 3 mēnešiem tie saņems diplomus. Pieņem, ka šādos kursos piedalīsies ap 14000 DP. Apm. 1000 DP apmeklē arodskolas Arolsenā, Ofenbachā, Ludvigsburgā, Hanavā, Firtā un Vircburgā. Lielāko tiesu pārskolo nometņu kursos. Arī pašu DP organizācijām, kas veic pārskološanas uzdevumus, būs tiesības saņemt atbalstu iepriekš minētā plāna ietvaros.

Vircburgas militārā apgabala komandieris paziņojis, ka šai vasarā vācu policija un Vircburgas vācu makšķernieku kluba biedri vairākkārt aizturējuši DP makšķerniekus no turienes nometnēm un apķīlājuši viņu makšķeres. Vācu iestādes bez tam pieprasījušas, lai DP makšķernieki maksā RM 65.— nodokli. Plkv. ltn. Bets (Betz) paskaidrojis, ka vācu iestādēm nav tiesību šādi rīkoties. Militārā valdība izdod makšķerēšanas atļaujas bez atlīdzības visiem DP, kam to pieprasa nometnes direktors.

Par jauno PCIRO apgādes un transporta šefu amerikāņu joslai iecelts pulkvedis Viljems H. Bīrs (Beer).

Kitcingenā tuvākā laikā iekārtos nometni 2600 lietuviešiem. Turp pārvietos lietuviešus arī no Zeligenštades un Vircburgas rietumu nometnes, kas pilnīgi atbrīvosies. Apmēram 100 lietuviešu pārvietos no Vircburgas ziemeļu nometnes. Pārvietošanas skars ap 3000 DP un tās jānobeidz līdz 15. novembrim. Kitcingena kļūs lielākā lietuviešu nometne Bavārijā.

Varēs sākties ģimeņu apvienošana

Starp britu un amerikāņu joslas iestādēm panākta principiāla vienošanās, ka ģimeņu locekļi vienā vai otrā vietā varēs apvienoties, pie kam pārvietojamo skaitam no joslas uz joslu jābūt līdzsvarotam. Jautājumu apspriedusi arī IRO galvenā mītne un izdevusi rīkojumu, kas šādu apvienošanu regulē. Noteikumi aptveŗ visus jautājumus, ar kādiem nāksies nodarboties tiem, kas pārvietosies no nometnes uz nometni, lai beidzot sanāktu kopā. Kad visas atļaujas būs kārtībā un piekrišana attiecīgās iestādēs iegūta, pārceļamām personām izsniegs iz- un iebraukšanas atļaujas pa joslām, pie kam pārcelšanas izdevumus segs IRO.

Nodarbināto skaita samazināšana nometnēs notiek arī visā angļu joslā. Tā kā prakse ir dažāda, tad kontrolkomisija izdevusi īpašus noteikumus par nometņu štatiem. Paredzēts, ka tie nevar būt lielāki par 10 proc. no aprūpējamo bēgļu skaita, izņemot transitnometnes, slimnīcas, studiju centrus, skolas, transportu un darbnīcas utt. Šajās kategorijās nodarbināto skaits var būt virs 10 proc., ko apstiprina piekritīgās iestādes. Jau šos noteikumus iedzīvinot, nodarbināto skaitu nāksies reducēt.

Izdoti arī jauni noteikumi par EVW bagāžu, ko ņem līdzi izbraucot darbā uz Angliju. Turpmāk katrs izbraucējs vagonā varēs ņemt līdzi tikai vienu nelielu saini vai somu. Visas pārējās mantas, kas svarā var sniegties līdz 68 kg uz personu, jānodod lielajā bagāžā. To pārbaudīs pie iebraukšanas Anglijā. Darba ministrija par bagāžas nozušanu atbildību neuzņemas.

Prezidents Trumens iepazinies ar mūsu archibīskapa iesniegumu

ASV prezidenta Trumena uzdevumā ASV ģenerālkonsuls Štutgartē paziņojis archibīskapam. Dr. T. Grīnbergam, ka saņēmis un ar interesi izlasījis viņa iesniegumu un 2 brošūras par Latviju. H. M.

Dakšas nav zirgs

MŪSU LAUKSTRĀDNIEKU VĒROJUMI ANGLIJĀ

Kāds latvietis no Stratfordas apkārtnes Anglijā raksta: „Strādāju valsts farmā. Te audzē tikai labību un daudz lopu. Tādēļ rudenī citu darbu nav, kā iztīrīt kūtis un pēcpusdienā cirst žagarus. Farmā ir 5 kūtis. Diviem cilvēkiem tās jātīra līdz pusdienai. Govis te slauc rokām, bet citās farmās to dara ar mašīnām. Valsts saimniecības lielāko tiesu radušās tikai nesen: viena daļa no privātiem īpašumiem, kas nacionālizēti kaŗa laikā nodevu neizpildīšanas un nodokļu nemaksāšanas dēļ, un otra daļa — no bijušiem lidlaukiem. Lidlaukos sēj gandrīz tikai labību. Valsts nežēlo mākslīgos mēslus un ražas labas. Kāda mūsu nometnes grupa no viena bij. lidlauka novāca 180 tonnu labības. Mechanizācijas ziņā valsts farmas pārākas par privātām saimniecībām. Visu padara ar traktoru. To vadītājas ir sievietes. Tās gan nespēj traktoru remonta darbus.

Slikti, ja neprot valodu. Rodas dažādi pārpratumi. Latviešiem nomainot uz citu nometni aizgājušos lietuviešus, kāds saimnieks bijis ļoti priecīgs, ka dabūjis par strādnieku latvieti, ar kuŗu var sarunāties. Ar lietuviešiem gājis grūti. Nepatīkamā stāvoklī nokļuvis arī kāds latvietis. Viņam saimnieks licis atnest no šķūņa dakšas. Puisis tik drīz neatgriezies un saimnieks gājis lūkot, kur tas palicis, bet liels bijis viņa pārsteigums, kad ieraudzījis puisi vedam zirgu.

Mūsu nometnē ieradās dziedātājs Obšteins un komponists Jērums. To vakaru bija sarīkojums. Kad paziņoja, ka Obšteins dziedās, angļi saskatījās un nosmīnēja. Beigās viņi tomēr izrādījās pārsteigti. Balles rīko katru piektdienu, bet nekad svētdienās. Šajos sarīkojumos parasti ierodas mūsu vīrieši un angļu dāmas. Vienmēr atnāk arī latvietes no apkārtējām slimnīcām un sanatorijām. Tās ir tik labi ģērbušās, ka pat anglietes brīnās."

Kāds cits latvietis no Šefildas apkārtnes raksta: „Te ir bieži apdzīvots rūpniecības apgabals. Milzīgai pilsētai turpat līdzās zaļo tīrumi. Šejienes ciemi ir kā mazas pilsētiņas. Ceļi klāti ar sevišķu segu — oļiem, kas salīpināti ar darvai līdzīgu masu. Ēkas ķieģeļu vai smilšakmens. Lauku šķūņi bez sānu sienām. Angļi ir lieli meistari labības novietošanā tīrumos. Kaudzes šķērsgriezums atgādina rombu, ko pārklāj ar salmiem. Augsna visur smaga māla vai arī oļaina un ļoti blīva. Anglijas zemnieks samērā čakls un strādā daudz. Angļu saimnieks, lai cik labvēlīgs viņš arī būtu, tomēr savā dzīvoklī neļauj nevienam ieiet, pat ne angļu priekšstrādniekam." St.

Iespējama plašāka DP izvietošana Kanādā

Tuvākajā nākotnē iespējama plašāka DP izvietošana Kanādā, pēc informācijas no IRO vadības Ženēvā paskaidrojis IRO Ludvigsburgas vienības direktors. Kanādieši sevišķi interesējoties par strādniekiem metallrūpniecībā, akmeņlaustuvēs, ķieģeļrūpniecībā, telefona uzņēmumos, šoseju un ēku būves darbos. IRO cerot ik DP darba grupā no ASV joslas Vācijā uz Kanādu savervēt 800—900 cilvēku.

Vēlēšanu iecirkņi LCP vēlēšanas Bavārijā

Bavārijas apgabala iecirkņu sadalījums 22. un 23. nov. notiekošajām LCP vēlēšanām ir šāds:

1. iecirknī ietilpst Minchenes Freimanes nom., Minchenes Grinvaldes nom., Minchenes privāti dzīvojošie, Rozenheimas nom., Traunšteinas nom., Berchtesgadenas Insulas nom., Mildorfas nom., Neletingas nom., Hāgas priv. dzīv., Garmišas priv. dzīv., Erdingas priv. dzīv., Ingolštates nom., Dingolfingas priv. dzīv., Landshutes nom., Rēgensburgas Von der Tann Kaserne nom., Rēgensburgas Ganghofer Siedlung nom., Ambergas nom., Ambergas tbc sanatorija, Veidenes nom., Mitenvaldes nom. un Tiršenreitas priv. dzīv.

2. iecirknī: Augsburgas Haunštetenes nom., Augsburgas Hochfeldas nom., Augsburgas priv. dzīv., Memingenas lidlauka nom., Memingenas pilsētas kopa, Memingerbergas nom., Kleinkecas Ausmas nom., Kemptenes nom., Kaufbeirenas nom., Bad-Verishofenas nom., Dinkelsbīles nom., Veisenburgas nom., Guncenhauzenas nom., Eichštetes kopa, Lauingenas priv. dzīv., Donauvērtas priv. dzīv. un Nerdlingenas priv. dzīv.

3. iecirknī: Erlangenas nom., Valkas nom., Fišbachas nom., Laufas nom., Hersbrukas nom., Pegnicas nom., Markt-Erlbachas priv. dzīv., 4158 Labour Serv. Comp. Daugava, 8920 Baltic Guard Comp. Viesturs, Latvian Truck Team Y Riga, Baltic Labour Serv. Comp. un Neinburgas v. Vald nometne.

4. iecirknī: Vircburgas Centrālā nom., Vircburgas Rietumu nom., Vircburgas Ziemeļu nom., Vircburgas novadā priv. dzīv., Bambergas nom., Baireitas nom., Rotenburgas nom. un Ansbachas nom.

Kandidātu sarakstu pieteikšana LCP vēlēšanām Bavārijas apgabalā vēl nav beigusies. Galīgs kandidātu saraksts tātad vēl nav zināms, tomēr jau tagad noskaidrojies, ka par kandidātiem uz LCP no Bavārijas ir minēti: I. vēlēšanu iecirknī A. Reins, A. Šteinhards, V. Lambergs un K. Krūklītis; II. iecirknī: prof. A. Švābe, prof. V. Vītols, prāv. J. Kullītis, K. Lejasmeijers, Nātiņš un Tīlmanis; III. iecirknī: J. Poruks, K. Birnbaums, J. Venners, Nīkurs un māc. J. Turks; IV. iecirknī: J. Lavenieks, J. Goldmanis, H. Klarks un L. Rozentāls.

Uz Bavārijas apgabala latviešu komiteju, cik līdz šim zināms, kandidēs V. Grava, A. Šteinhards, prof. P. Starcs, doc. J. Amtmanis, C. Seržis, doc. Dinbergs, Ed. Raudupe, J. Šākins un J. Turks, bet uz BALK revīzijas komisiju Kopmanis un P. Grīnbergs.

Kā jau minēts, galīgs kandidātu saraksts noskaidrosies tikai tuvākās dienās, pēc kam to arī publicēsim laikrakstā.

Nometņu dzīve

Memingenas IRO vienības direktors paziņojis, ka visiem Memingenas nometņu komandantiem reizi nedēļā jārīko apspriedes, lai pārrunātu jautājumus par DP labklājību un rastu ceļu savstarpējai sadarbībai. Apspriedēs jāpiedalās nometņu komandantiem un biroju vadītājiem.

Nodibināta latviešu aprūpes kopas Daugavas Vanagi Vircburgas nodaļa, ar priekšsēdi E. Strīpnieku. Pasākuma mērķis ir kaŗā cietušo latviešu un viņu ģimenes locekļu kultūrālā un saimnieciskā aprūpe.

Stokholmas latviešu filatēlistu klubs (SLFK) — saucas Latviešu pastmarku krājēju biedrība, ko 3. okt. nodibināja Zviedrijas tautieši, par kluba priekšsēdi ievēlot Aleksandru Platbārzdu un sekr. Edgaru Stalbovu. Adrese: Stokholm, Klubbacken 39. II. Korespondence adresējama uz priekšsēža vārda. SLFK izdos filatēlistu literātūru un apgādās krājējus ar pastmarku katalogiem un jaunumiem.

Austrijas latviešu skautu un gaidu komitejas sēdē Glazenbachā par komitejas prezidenti vienbalsīgi ievēlēja līdzšinējo V. Nicholsi, par gaidu priekšnieci Austrijā V. Vilku, gaidu vadītāju M. Aveni, guntiņu vadītāju J. Raikovski, skautu vadītāju V. Bērziņu un viņa palīgu E. Brusovu. Skauti un gaidas Rīdā rīkoja nacionālo tērpu un rokdarbu skati, kas bija gaumīgi iekārtota.

4 upuŗi auto nelaimē Volterdingenā

27. okt. novakarē, vedot strādniekus no darba, smaga nelaime notika ar Volterdingenas DP nometnes meža cirtēju mašīnu. Katastrofas mirklī nosita 58 g. v. Jāni Kipi, 36 g. v. Boļeslavu Adamaiti un 28 g. v. igauni Arnoldu Paavli. Pēc dažām stundām mira 39 g. v. Pēteris Zvirbulis, bet 62 g. v. Augusts Zavs ar smagiem ievainojumiem vēl atrodas slimnīcā. Šoferis aizturēts un nodots angļu militārai policijai. Nelaimes upuŗi visi bija ģimenes cilvēki, pēc kuŗiem skums bāreņi. Aizgājējus, apbedīšanā piedaloties gandrīz visiem Volterdingenas nometnes iemītniekiem, 1. nov. guldīja kopējā kapā šejienes kapsētā.

J. Liepiņš

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuras saņem ATPŪTAI pasūtinātāji.

Ieteic ASV uzņemt DP izlasi

Demokratu senātors MakGrats pēc atgriešanās no Eiropas radio intervijā ieteicis Amerikai piepildīt ieceļotāju kvotes ar DP, un ierosinājis iecelt īpašu komisiju, lai izvēlētos tādus DP, kas vislabāk „sekmētu amerikāņu dzīvi". Šo izlasi, pēc viņa domām, varētu veikt arī pašreizējo ieceļošanas likumu robežās. Viņš paregoja, ka kongress apskatīs šo jautājumu regulāras sesijas sākumā janvārī.

MakGrats apmeklējis 15 DP nometnes Eiropā. Spilgtākais novērojums esot tas, „ka šie cilvēki tiecas pēc demokratiskas dzīves, mīl un apbrīno brīvas iestādes". Viņš paskaidrojis, ka no 900.000 DP amerikāņu un angļu joslās lielākā daļa esot rasiski ģermāņi, un to vidū daudzi citi, kā poļi, latvieši, lietuvieši un citi, kas nevar atgriezties savās zemēs. Reliģiski 20 proc. esot žīdu, kas vēlas tikt uz Palestīnu, kamēr pārējie gribot tikt prom no Eiropas uz Austrāliju vai rietumu puslodi.

NYHT

Franči neļauj vest bērnus uz Krieviju pret tēva gribu

Francijā lielu interesi radījis gadījums, kad tēvs un māte sastrīdējušies par to, vai viņu bērnus drīkst vest uz Krieviju vai nē. Tēvs ir baltkrievs Dimitrijs Spetčinskis, kas ieradās Francijā pēc pirmā pasaules kaŗa, apprecējās ar krievieti un palika dzīvot Nicā. Viņu trīs bērni ieguva Francijas pavalstniecību. Pēc šķiršanās bērni palika pie mātes, kas nodeva tos audzināšanas namā. Tagad māte nolēmusi, kopā ar citiem veciem krievu emigrantiem, atgriezties Krievijā un gribēja ņemt līdz arī bērnus. Tēvs tomēr pieteica franču robežpolicijai, ka negrib pieļaut bērnu aizvešanu uz Krieviju. Policija, pēc sazināšanās ar iekšlietu ministriju, arī atsūtīja atpakaļ ne vien bērnus, bet arī māti.

Pēc Reutera ziņām, Spetčinska kundze ar trim bērniem meklējusi patvērumu padomju vēstniecībā Parīzē. Vēstniecība atteikusies sniegt ziņas par viņu atrašanās vietu. Bet Spetčinskis pats paziņojis, ka nemitēsies meklēt savus bērnus. D M

VĒSTULES REDAKCIJAI

Vald. Kārkliņš, Hallā.

KĀDA BROŠŪRA VAJADZĪGA

Ar prieku lasīju Latvijā ziņu, ka LCK informācijas birojs gatavo brošūru angļu valodā, ar ziņām par mūsu zemi un tautu. Mums, kas atrodamies še, Anglijā, tāda brošūra ļoti nepieciešama. Tai jābūt viegli pārskatāmai, illustrētai, nelielai. Redzēdami mūsu greznos daiļliterātūras izdevumus un albumus, angļi te nereti ir jautājuši, vai mums nekā neesot angļu valodā par Latviju, bet ko mēs uz to varam atbildēt? Ja arī tādi izdevumi ir, tad tie ir tik dārgi, ka no savām algām nevaram to atļauties.

Lielais vairums angļu, ar kuŗiem mums ik dienas jāsatiekas, ir vienkārši ļaudis, kas pat nezina, kur Latvija atrodas. Es pats esmu vai cik viņiem zīmējis Eiropas kartes, lai parādītu, ka mūsu zeme nemaz nav tālu no angļu salām. Bet šīs kartes pagaist un mutvārdu stāsti — pa vienu ausi iekšā, pa otru laukā. Bez tam mūsu valodas zināšanas arī jau nav nekādas stiprās. Cita lieta, ja viss vajadzīgais būs iespiests melns uz balta un parādīts. Tādu grāmatiņu anglis paņems līdz uz māju, pārlasīs un pārdomās.

Bez tam šāds izdevums noderēs arī tiem mūsu pašu tautiešiem, kas Latviju atstājuši jau pirms kaŗa. Arī viņu zināšanās ir robi, jo Latvija tiem nereti joprojām tēlojas tādā stāvoklī un apstākļos, kādu tie to atstāja aizbraucot.

Brīnumu tilts — pār Nekāru

PIEZĪMES PAR LATVIEŠIEM ESLINGENĀ

Var jau tā: uzkāpt kalnā, caur paceltu mosta glāzi raudzīties lejā un pēc tam teikt: es redzēju Eslingenu!

Bet tā būs bijusi tik vien kā vīna apjoztā vācu pilsēta, kam Nekāra rātni spraucas pa vidu kā dzīvsudraba stabiņš termometram ar mērenu temperātūru, lai dotos uz slavenākām pilsētām.

Bet ir vēl cita Eslingena — tā, ko 7000 latviešu tik pilnīgi darījuši par savu, ka chroniku rakstītāji gandrīz jau varētu runāt par latviešiem pie Nekāras, pieminot viņus apmēram šādi: „Tie atnāca ar sievām un bērniem auglīgajā Nekāras lejā, un rātsnama zvārguļu spēle vēl nebija iezvanījusi nakti, kad visā pilsētā jau skanēja latviešu valoda. Divi gadi tie ēda baltu maizi, darīja stiprus dzērienus, rīkoja dziesmu svētkus un izstādes un svinēja dienas, kas izvērtās naktīs. Divi gadi te bērni gāja skolās un pieaugušie mācījās amatos, vareni tirgojās, spēlēja, dancoja, pēla pasaules valdniekus, ticēja praviešiem un gaidīja zelta darbus pēc zelta vārdiem, līdz kādā jaukā dienā . . ."

Taču šai vietā jāapstājas, jo, tā ka zinīgais Nostradamus, karaliskas atriebības vajāts, sametis savus nākotnes paregojumus jukām, nevar paredzēt, kādi likteņi iegrozīsies pasaulei un viņā iejauktajai latviešu šķipsniņai.

Latviešu Eslingena, kāda tā ir patlaban, īsteni sākas ar tiltu.

Tas gan nav ne bīstami romantisks kā Venēcijas Nopūtu tilts, nedz daudzināts kā izsnaicītais Bruklīnas milzenis Ņujorkā, bet tam piemīt īpaša vara. „Ja gribu kādu satikt, eju uz tilta, un tur jau šamais nāks pretim", teica kāds Eslingenas dzīves likumu sekmīgs students.

Uz Eslingenas tilta tad arī gaišā dienas laikā piepildās visas vēlēšanās, kādas vien var būt iebraucējam. Lūk, ar puķi rokā iet Lilija Štengele. Bet no otras puses tilta skatuvē uznāk Irma Graudiņa, kam puķes vietā smaids. Viņa izskatās tāpat kā kādreiz skolā — dejojot Grīga Pavasari, kamēr es stāvēju kulisēs, gaidot kārtu deklamēt par sniegpārsliņām. Kamēr mēs mēģinām viena otrai teikt, ka klājas labi, garām aizplīvo dzejnieks Teodors Tomsons, uz divriteņa slīd bijis Romas viesnīcas bāra mūziķis un kāds kungs, tik pazīstams, ka iet tik klāt un teikt labdien, ir tepat blakus. Bet vēl laikus pagūstu attapties, ka mūsu pazīšanās ir viens vienīgs teikums: „Ko kundze vēlas?" kādā Rīgas veikalā. Tā bija gan neapnīkstoša pazīšanās, taču pat bez smaida tiesībām.

Un tad uz šī pagātnes tilta parādās cilvēks, ko vēl tagad dažkārt redzu nelabos sapņos, — mans ģimnazijas matēmatikas skolotājs. Vainīgi novēršu acis, apzinādamās, ka tagad nepavisam vairs nejaudātu atrisināt kaut vai nieka uzdevumu: ja divi kuģi pārpeld okeanu 147 stundās, cik ilgā laikā to pārpeldēs 13 kuģi? Toties tā matēmatika, kas top skaidra šai brīdī uz Eslingenas tilta, ir vienkārša un briesmīga: cik gaŗa ir pagātnes skaitļu rinda, un cik nezināms, kad un kur tā būs jāsaskaita.

Pašlaik nekur netop tik daudz saskaitīts un atņemts, reizināts un dalīts nākotnei kā šeit, latviešu pilsētā pie Nekāras, kur krietni saimniecības vīri gādā par darbdienu, bet vesels pulks mākslinieku par svētdienu. Kamēr Lidotāju skolas zemākajā stāvā dala maizi, tikmēr pašā augšā Eslingenas latviešu teātris iestudē Zīverta Ākstu, kam drīz gaidāma pirmizrāde. Reizēm, ar cienību no lejas skatoties, var redzēt uz jumta režisora Veica smalko, nervozo siluetu vai Jāni Lejiņu visā viņa brāzmainībā, noraugoties uz Eslingenu no Šekspīra laika tālumiem.

Kaut kur, aiz cita tilta, mājā plakanā kā baletkurpe, dzīvo latviešu baleta grupa, kas reti sastopama citādi kā vien uz pirkstgaliem. Top divi baleta viencēlieni — Lista Mefisto valsis un Richarda Štrausa Rožu kavalieris, bez tam vēl virkne divertismenta deju. Tālab Osvalda Lēmaņa vaigs ir reizē līksms un raižu pilns kā Dievam pirms pasaules radīšanas, bet mūzikas maestro Andrējs Lindbergs apgriezis dažus vācu mūzikas archīvus ačgārni ir tuvās, ir tālās pilsētās. Pa tam Vidbergs darinājis kostīmu metus, bet H. Grīcēvičs iecerējis dekorācijas, un šos zīmējumus viesmīlīgajā baletnieku mājā dabū apjūsmot katrs ciemiņš.

Bet ir Eslingenā kāda māja, kas spītē ģeografijai. Tā ir maza istabiņa, kur ir klavieres, pulka gleznu, virs — pilns nedragājama miera kā tas kalns, kas nekad neies pie Muchameda, un kustīga tumšmate, kas vai nu glezno, vai vāra kafiju. Viss tas kopā ir Volfgangs un Anna Dārziņi un viņu nemainīgā apkārtne, vienalga, kādā zemē vai pilsētā. Ja viņi apsēstos uz ceļa somas Ķīnas un Japānas robežā, tad arī tur būtu Pēkšēna iela 7, Rīgā. Un ja pārkāpj šīs istabiņas slieksni un pierunā Dārziņu nospēlēt savu nule pabeigto sonāti, tad mēs esam ārā no Eslingenas un tai pasaulē, no kuras mūs nekur citur pārcelt nevarēs, kamēr mums būs savi mākslinieki.

Tilts ar savu brīnumaino varu mani vēlreiz aizvilināja atpakaļ uz Eslingenu. Piesaucu to, ko vēlējos satikt, bet nenāca. Pirmā mīlestība ģimnazista cepurītē taču laikam palikusi zem liepām Raiņa bulvārī, un tik tālu pagātnē pat Eslingenas tilts vairs neiesniedzas.

Rita Liepa

Andrējs Eglītis

Atvadīšanās

Kapeņu plīvuru atvilcis
Zirneklis spokainām kājām —
Kā gan tu gūstīta nonāksi
Jaumo dvēseļu mājās?

Redz tevi plīvurī — tiesnesis,
Tiesājot taisni un bargi:
— Salauzti zvērestu zieģeli,
Vīluši visi sargi —

Simtkājis, kapeņu simtkājis
Šķidrautu pārvilcis gaida —
Sargādams roku izstiepju,
Atrauju — kapracis smaida.

Angļu grāmatizdevēju grūtības

Pirmajā vācu un angļu izdevēju sanāksmē pēc kaŗa, Hanoverā, referātos, starp citu, noskaidrojās, ka skolas grāmatas tagad Anglijā par 20 proc. dārgākas nekā pirms kaŗa, un to cena vēl turpina augt. Anglijā daudz pieprasa grāmatas, kas jaunajai paaudzei apgaismo Vācijas tagadējos apstākļus un vāciešu dzīves veidu. Lieli panākumi bijuši Ericha Kestnera pazīstamās jaunatnes grāmatas „Emīls un detektīvi" tulkojumam. Angļu grāmatrūpniekiem patlaban jācīnās ar lielām grūtībām un jāsamierinās ar kaŗa laikam paredzēto „krizes ietērpu" grāmatām — ar šaurām malām un sīkiem burtiem. Jauniem apgādiem piešķiŗ atļauju tikai vienas grāmatas izdošanai gadā, caurmērā 2400 eksemplāru metienā. Kopējā papīra deva esot 70 proc. no 1939. gada daudzuma. Vācu lasītāju vēstules liecinot, ka lielākā interese Vācijā ir par Tomasu Mannu, Hermani Hesi, Franci Verfeli un Sinkleru Ljuisu, kamēr modernos krievu autorus tikpat kā nelasot.

Vai vācieši gaida kaŗu vai baidās no tā?

Tā jājautā, izlasot divos dažādos laikrakstos divas pretējas ziņas, datētas vienā un tai pašā dienā. Vienā gadījumā amerikāņu „New York Herald Tribune" Eiropas izdevums, kas iznāk Parīzē, sniedz materiālu par angļu militārās valdības izdarīto aptauju, ar secinājumu, kas arī likts ziņas virsrakstā: Vāciešu lielākās bailes ir jauns kaŗš. Otrā gadījumā angļu „Daily Mail" kontinentālais izdevums, kas arī iznāk Parīzē, sniedz sava līdzstrādnieka, pazīstamā žurnālista Vorda Praisa rakstu no Koblencas, franču joslā, un šī raksta secinājums un virsraksts ir: Vācieši cer uz kaŗu.

Vācijas angļu joslas militārās valdības aptaujā Hamburgā un Lejassaksijā trešā daļa iztaujāto vāciešu izteikušies, ka baidoties no iespējama jauna kaŗa. Hamburgā no 957 personām 30 proc. minējuši kaŗa draudus par savu galveno rūpju iemeslu, bet Lejassaksijā, kas robežo ar krievu joslu, no 278 iztaujātiem šādi izteicās 34 proc.

Rūpes par saimniecisko sajukumu, pārtikas trūkumu, gaidāmajām ziemas grūtībām un dzīvokļu krizi pirmajā vietā lika tikai ap 23 proc. iztaujāto, bet personīgās rūpes par darbu, ģimenēm, denacifikāciju un līdzīgām lietām — ap 15 proc. Bailes no komūnisma Hamburgā izteica 7 proc., bet Lejassaksijā 10 proc. To izpauda piezīmes aptaujas lapās, kurās bija izteiktas bažas, ka rietumvalstīm neizdosies pārorganizēt Eiropu, ka komūnisms turpinās izplatīties, vai ka Eiropu pārplūdinās padomju kaŗaspēks. 11 proc. aptaujas dalībnieku abos apgabalos tomēr paskaidroja, ka viņiem vispār nav nekādu baiļu no nākotnes.

Vords Praiss savā vēstulē, turpretim, raksta, ka vāciešu jaunākā paaudze galvenokārt cerot uz jaunu kaŗu kā uz izeju no bezcerīgā stāvokļa. Stāvoklis Rietumvācijā kļūstot arvien sliktāks, jo trūkstot vāciešu, kas būtu spējīgi ko krietnu organizēt un paveikt. Vecākā paaudze esot pārstrādājusies, pagurusi vai arī atsvešinājusies no apstākļiem, pavadot gadus koncentrācijas nometnēs vai ārzemēs. Jaunākā paaudze, uzaugusi nacisma garā, bet līdz 28 gadu vecumam atbrīvota no denacifikācijas sodiem, esot ciniska, sarūgtināta un skeptiska par iespējamu apstākļu uzlabošanos. Jaunatne tādēļ gaidot jaunu kaŗu, jo tā esot vienīgā iespēja taisīt kādu karjēru, pie kam neesot pat tik sevišķi svarīgi — kuŗā pusē cīnīties.

NYHT, DM

Chronika

Čellinieks Jānis Ozoliņš, kas dzīvo Zviedrijā, atgriezies Stokholmā no Šveices, kur piedalījies sakarā ar Lucernas svētku spēlēm rīkotajos meistarkursos. Paredzams, ka Ozoliņš ar nāk. gada sākumu papildināsies pie Enriko Mainardi Romā.

Latviešu teātris Eslingenā K. Veica režijā iestudē M. Zīverta Ākstu. Vienā no galvenām lomām Lilija Štengele. Galma nerru tēlos A. Mitrēvics. Pārējās lomās I. Graudiņa, K. Veics, J. Lejiņš, R. Birzgalis u. c. Dekorācijas gatavo prof. J. Kuga. Pirmizrāde 17. novembrī.

Jāņa Jaunsudrabiņa romānu Augšzemnieki ar autora zīmētu pašportretu izdevis Selgas apgāds Kemptenē.

Artūra Baumaņa sarakstīto Krišjāņa Barona biografiju izdevis A. Baumanis Augsburgā.

A. Bumbēra Fizikas II daļa (mechanika) un N. Johansona Trigonometrija iznākusi Fišbachas latviešu komitejas literātūras apgāda izdevumā.

Rakstu krājumu Studentu dienas Minchenē izdevusi Minchenes latv. studentu apvienība.

J. Daņķena izdotam un rediģētam rakstu sakopojumam Trīs zvaigznes iznākusi 24. burtnīca. Izdevums pastāv jau divi gadus.

Kas un kur?

Krievi izvākuši 2800 vācu gleznu no savu okupācijas joslu mūzejiem, Parīzes amerikāņu klubā paziņoja Metropolitena mūzeja direktors Frensiss Teilors.

1945. gadā mirušā dzejnieka Pola Valerī vietā par Franču akadēmijas locekli uzņemts chirurgs un pazīstamās Malarmē biografijas autors profesors Anrī Mondors.

Badenbadenē 82 gadu vecumā miris pēdējais Fridricha Šillera pēctecis brīvkungs Aleksandrs von Gleichen-Rusvurms, Šillera jaunākās meitas Emīlijas mazdēls. Viņš sarakstījis Fridricha Šillera biografiju un vairākus literātūras vēstures un filozofiskus darbus.

Pēc savas lielās Londonas turnejas Šveicē atgriezies 83 gadus vecais vācu komponists Richards Štrauss. Viņam neesot izdevies Anglijā nodrošināt savas tantjēmas. Viņš saņēmis ielūgumus arī uz ASV, bet vecuma dēļ tos nevarot pieņemt.

Jānis Klīdzējs

RĪGAS UGUNIS

(7. turpinājums)

„Samtu saimnieka tīrumu malā bija ezers. Vajadzēja tik pārskriet pār Apšu kalnu un jau varēja dzirdēt niedras šaukstam. Izklausījās tā, ka tur būtu sanākuši visa pagasta vecīši un runātos bez gala. Es tur sēdēju, klausījos un prātoju. Nevarēju saprast viļņus. Kā gan ūdens var saliekties tik daudz tumši zilos līkumos un šūpoties tā pats sevī skanēdams . . ."

Jēkaba acis ir aizvērušās. Viņš dziļi elpo. Reizēm pa miegam viņš parausta uzacis.

Māte skatās viņā un jau otru reizi paceļ roku. Viņai tā gribētos noglāstīt dēla galvu! Nē, atkal atvelk roku atpakaļ. Viņš var satrūkties.

Ilgi viņa tā sēd, Jēkabā skatīdamās, un pārdomā savus visus neizstāstītos stāstus, un silti pilieni nāk no viņas acu kaktiņiem, un norit pār vaigiem un nokrīt uz klēpja.

Tad viņa ceļas un uz pirkstgaliem atstāj istabu un atgriežas savā valstībā starp traukiem, groziem un gar sienām pakārtām sīpolu vērtiņām. Virtuves telpa viņai tagad liekas tik gaiša un silta un ir tā, it kā viņai vajadzētu gatavoties kādiem svētkiem. Viņa paņem no plaukta veco baznīcas dziesmu grāmatu ar krustu uz vāka un meklē starp lapu simtiem taisni to vietu, kur Dievam visvairāk pateicības dziedāts.

6.

Balsis pie dzīvokļa durvīm Jēkabu atmodina. Viņš paklausās — Zane nāk.

„Vēl guļ," māte saka.

Zane smejas. Viņas smiekli ir drosmīgi un dzīvi. Jēkabs tos pazītu citu simtu smieklu vidū.

„Es viņam kaut ko iečukstēšu ausī un viņš tūlīt būs augšā," viņa atsaka.

Jēkabs apgriežas gultā trīsreiz. Sega ap viņa kājām savelas kamolā. Viņš paberž seju spilvenā un paskatās pulkstenī. Ir pāri pieciem.

Zane ver durvis un apstājas.

„Ou! Domāju, ka tu vēl šņāksi kā Ķegums," viņa saka.

„Ko līdz Ķeguma šņākšana, ka tu nāc, zvanīdama kā tramvajs."

Tā ir visa viņu apsveicināšanās pēc garās vasaras. Viņi tā var un drīkst, jo tā viņi ir paraduši — nepaļāties vienam ar otru. Viņu draudzību nekad nav apgrūtinājusi mīlestības sarunu maigums un piesardzība. Šinī ziņā viņi ir bijuši līdz šim kā divi draudziņi, nebēdīgi brīvi puikas. Abi sabāž galvas kopā un izgudro kādu nerātnību, padomu vai palīdzību, ja tā kādam viņiem vajadzīga. Komiltoņi ir visādi zobojušies par šādu viņu draudzību un tai pievijuši visas iespējamās fantazijas, bet tas ne Zani, ne Jēkabu nekad nav traucējis. Kā šāda veida viņu draudzība radusies, to neviens no abiem īsti vairs neatceras. Cēlonis, liekas, ir bijis Jēkaba draugs Pēteris Vāla, kas vienmēr bijis par slinku, lai savai māsai Zanei šo vai to izpalīdzētu. To labprāt darīja Jēkabs, jo viņam patika Zanes drosme visos pasākumos.

Zane iet klāt, palaiž visus piecus pirkstus pa Jēkaba matiem.

„Tagad tu būsi uzlabots cilvēka materiāls. Tu izskaties tā, ka mežu vējš tev būtu šo to nopūtis un šo to sapūtis."

Viss ir brīvi un labi. Notikums un saplēšanās pavisam ir aizmirsts.

„Tu domā?" Jēkabs atvaicā, vēl grozīdamies zem segas, un skatās Zanē, acis nenovērsdams. Viņam gribas Zani apskatīties no matiem līdz kurpēm. Viņa šovasar iecerētā Zane tagad liekas vēl skaistāka, viņas seja vēl lielāka, spēka pilna un arī tā paslēptā maiguma vēl vairāk.

Zane pamana viņa skatu.

„Neskaties manī tā, Jēk, tādas tavas acis man nepatīk. Tu to zini."

Šis atgādinājums Jēkabu sit. Tad tomēr viņa nav aizmirsusi to reizi pavasarī? Viņš ievelkas sevī un viņa pirmo prieku pārsedz ēna.

„Vai tu esi nomodā?" atkal smejas Zane.

„Protams. Pret tādām, kā tu, tikai nomods spēj aizsargāt," rauga smieties arī Jēkabs, bet viņa smiekls šoreiz nav vairs tik brīvs.

Jēkabā nodziest kāda viņa paša būvēta cerība. Zane nav zvanījusi viņam viņa dēļ. Viņai vajadzīgs tikai viņa pakalpojums.

„Tagad pie lietas," saka Zane. „Zini jau. Tevi es meklēju pa puspasauli. Pa mežiem un te mājās. Ar vienu vārdu — es tevi šinīs dienās gaidīju kā ģimnaziste mīlestību."

Jēkabs paslej galvu un klausās. Kas tad nu nāks?

„Pagaidi. Nestāsti tālāk, ļauj saģērbties. Es gaidu, ka te nāks kaut kas traks vai svinīgs. Tādas lietas nedrīkst sagaidīt pliks."

Jēkabs ir no gultas ārā un trijos lēcienos drēbēs. Kājās ir jau kurpes un zem zoda kakla saite.

„Vari stāstīt tālāk par to nelaimi. Tā tu mežsarga sievai teikusi."

„Jā, tā es viņai teicu. Ir tiesa. Nelaime vien ir. Viņā arī tu nebūsi laimīgs." Zane smejas atkal un paskatās Jēkabam acīs. Arī Jēkabs skatās viņā, tālāko gaidīdams. Zane atsāk.

„Rīt iebrauks mans soms. Tu taču atceries Arno Linenmā? Nu, tas pats, ar kuru tuvāk iepazināmies Helsinkos pagājušā gadā, SELL konferences laikā."

Jēkabs pamāj. Viņš atceras labi to gaŗo, gaišmataino architektūras studentu. Viņi abi ar Zani bija pat ciemojušies viņa mājās Helsinkos. Viņam ar Arno labi veicās sarunas un viņi bija sadraudzējušies. Jēkabs zina, ka viņš Zanei visu laiku raksta vēstules un tanīs ir arī viņu pieminējis ne reizi vien. Ka šis Arno ar Zani jau būtu ticis tik tālu, ka viņam jau gribas atbraukt no Helsinkiem uz Rīgu, tas Jēkabu pārsteidz, un pēkšņi sasit visas viņa iceres par Zani.

Jēkaba acis veras platas, tad raujas šauras un viņš skatās grīdā.

„Vēl to bēdīgāko, kas tevi gaida, neesmu teikusi, bet es manu, tu jau paliec bēdīgs. Vai šis puisis tev nepatīk?"

Nē, tā Zane ir vienkārši — spoks viņu zina, kas viņa ir! Viņa tev lasa no sejas kā gatavas formulas no ķīmijas. Vai atkal es biju mīksts?

Tūlīt Jēkabs ņem sevi grožos. Lai bērni rāda citiem savas bēdas. Viņš smaida. Nē, viņš jau skaļi iesmejas.

„Kāpēc tu tā domā? Stāsti vien tālāk."

„Redzi, tagad tas puisis ir jau jauncepts architekts. Gribot redzēt Rīgu un draugiem labdienu pateikt. Še, paskaties — te ir viņa vēstule."

Jēkabs paņem vēstules lapu. Iesākums ir latviski. „Mana mīļā Zane!" Tālāk somiski. Vēl tālāk un līdz galam vāciski. Pašās beigās vēl — mīļā Zane!

Jēkabs šo vēstuli ir tikai paskatījies. Nelasa. Negrib un nevar lasīt. Tur ir par daudz — mīļā Zane, mīļā Zane un mīļā Zane!

Viņš padod vēstuli Zanei atpakaļ.

„Klausies! Tagad nāks tās visas lietas īstā daļa, tas ir tā, kāpēc es tevi tik ļoti meklēju un gaidīju. Tāpēc, ka arī tu esi Arno paziņa un draugs. Tāds viņam tu būsi, lai kam, vienīgais Rīgā. Tad tā — rīt aizej uz staciju 13.32, kad pienāk Tallinas vilciens, un sagaidi Arno. Nebrīnies, bet paklausies. Ņem viņu savā gādībā un tiec ar viņu galā kā proti. Ved uz krogu vai uz baznīcu, kavē viņam laiku, kā tik māki."

Nu gan Jēkabs vairs nesaprot neko. Viņš skatās Zanē tādām acīm, it kā viņa to būtu smalki izjokojusi.

„Man viņam jākavē laiks? Ja nu viņš mani sūta pie velna un prasa, kur viņa mīļā Zane?"

„Nesteidzies izsamist. Redzi, dažas dienas es viņu nevaru iestāstīt. Man nav laika. Tu viņam iestāsti kaut ko traki gudru. Saki, ka manis nav pasaulē, esmu noslīkusi vai laboratorijā sadalījusies elementu miglājos . . . Varbūt tik briesmīgi nestāsti. Arī zemniekam ir sirds. Saki, ka esmu neatliekamu iemeslu dēļ kaut kur izbraukusi un, ja viņam ir pacietība mani gaidīt, sagaidīs. Gan jau tu kaut ko labu izgudrosi. Pēc kādām dienām es ieradīšos un viņu pievākšu."

Zane apklust.

Klusē arī Jēkabs.

„Tagad tev ir pilnīgs iemesls un tiesība nopūsties. Rūpju nebūs mazums," saka Zane.

Arvien vēl Jēkabs kaut ko nesaprot. Kāpēc tāda spēle? Tādu kaut ko tikai Zane spēj izstrādāt.

„Vai tu rīko vistiņu spēli, Zane? Ja noķersi, tad būšu tava, ja nē, tad — svilpo tukšā."

Zane drusku piesarkst. Tas ir dusmu sārtums, bet viņa noklusē.

„Jēk, mēs reiz norunājām, ka neizprašņāsim viens otru par lietām, kuŗas dažreiz nav pasakāmas. Tu savu ziņkārību pēc nedaudz dienām varēsi apmierināt."

(turpinājums sekos)

Princeses drēbniece nomirst pirms tērps gatavs

„Daily Mail" ziņo, ka nepieciešamības dēļ pilnīgi pārorganizēta slavenā Normena Hartneļa šuvēju darbnīca, kur gatavo princeses Elizabetes kāzu tērpus. Tas notiek tāpēc, ka pēkšņi mirusi vecākā tērpu pielāgotāja madame Lucie. Viņa mirusi ar sirdstrieku dažas minūtes pirms tam, kad gatavojusies pielāgot princesei izejas tērpu. Madame Lucie, kas bija 50 gadu veca, pie Hartneļa gan strādājusi tikai divus gadus, bet pirms tam viņa bija vecākā piegriezēja slavenā Pakina modes salonā Parīzē un gatavojusi tērpus daudzām karaliskām personām. Vakaru pirms savas nāves viņa bijusi viesībās kopā ar draugiem un visu laiku runājusi par to, ka princeses Elizabetes kāzu tērpu pielāgošana tomēr esot viņas „dzīves lielākās dienas".

Vientuļnieks mazā laivā dosies uz Austrāliju

Kaut kur Vidusjūrā brauc 20 pēdu gaŗa motorlaiva ar vienu pašu angli. Tas ir 38 gadus vecais Andželo Sinklērs, kas nekad agrāk nav jūrā bijis, bet nolēmis viens pats aizvadīt savu laivu līdz Austrālijai. Par šādu ceļojumu viņš sapņojis jau 30 gadu.

Laivas provianta kaste ir piepildīta Ziemeļafrikas augļiem. Sinklēram ir medību bise un municija. Laivā nav ne radio uztvērēja, ne raidītāja. Vienīgais kompass ir vecs instruments, ko viņam uzdāvinājis kāds bijušais lidotājs.

Pirms trim mēnešiem laiva, kas nosaukta par „Cute Newt", izbrauca no Kingstonas pie Temzas ar pa vecam pirktu un laivā iebūvētu auto motoru. Nebija neviena pavadītāja. Septembra beigās Sinklērs rakstīja mātei, ka nokļuvis franču Marokā un drīz dosies tālāk uz Suecu, no turienes pa Sarkano jūru uz Indiju, tad gar Indonēziju uz Austrāliju.

Sinklērs nekad agrāk nav braucis pa jūru un nav arī mācījies navigēt. Bet 18 mēnešus viņš pats būvējis laivu, kas pēc viņa domām vispār nevarot nogrimt. Visu mūžu viņš bijis vientulis un savādnieks. Pagaidām prese par viņa braucienu uzzinājusi tikai to, ko viņš pats pieminējis vēstulēs mātei. Pats sākums bijis šāds — 16. jūlijā — izbraucis no Kingstonas, 18. jūlijā — uzskrējis sēklī pie Vaitstēblas, 21. jūlijā izmetis enkuru 10 jūdzes uz rietumiem no Kalē, 31. jūlijā — izbraucis uz Džersiju, 7. augustā — aizbraucis no Džersijas.

DM

Kontinenta futbolisti LONDONAS MIGLĀ vienmēr bez panākumiem

Anglija un Zviedrija 19. novembrī Londonā sacentīsies valstu sacīkstē futbolā. Jau trīspadsmito reizi kāda kontinenta vienība mēģinās pārspēt Anglijas futbolistus viņu salās, sacenšoties tur laikā, kad notiek meistarsacīkstes un angļi ir savā visteicamākajā sniegumā. Visi līdzšinējie 12 mēģinājumi beigušies nesekmīgi: angļi savās mājās vēl vienmēr ir neuzvarēti! Pirmais upuris 1931. g. bija Spānijas vienpadsmits, kas zaudēja 1—7. Toreiz labākais vārtsargs pasaulē Rikardo Zamora ne pirms, ne arī pēc tam nekad nebija tik daudz reižu meklējis bumbu savu vārtu tīklā. Gadu vēlāk angļi pieveica Austrijas slaveno „brīnumvienību" 4—3. Arī franči atgriezās mājās ar 1—4 zaudējumu. 1934. g. Italija, tikko izcīnījusi pasaules meistartitulu, spēlēja vājāk, nekā to izsaka angļu mazpārliecinošā 3—2 uzvara. 1935. g. Londonā laimi meklēja vācieši: Viņi zaudēja trīs vārtus, bet paši neieguva nekā. 1936. g. vāji klājās arī ungāriem. Rezultāts bija 2—6. Vēl pēc gada ar goda pilnu 4—5 zaudējumu Prāgā atgriezās Čechoslovakijas futbolisti. Savu priekškara pēdējo pretinieku Norvēģiju angļi pieveica 4—0. 1946. g., pēc 6 gadu pārtraukuma stāvoklis ne par matu nebija mainījies. Zaudēja visi trīs kontinenta viesi: Beļģija 0—2, Šveice 1—4 un Holande 2—8. Angļu pēdējā uzvara bija 3—0 pārākums 1947. g. pret Franciju. Viens no pasaules pašreiz izcilākajiem vārtsargiem Juliāns Darujs izrādījās bezspēcīgs novērst šo zaudējumu. Un tagad ir Zviedrijas kārta. Trīspadsmitais pretinieks. Taču angļi nav māņticīgi. Zviedru uzbrucējiem Londonas novembra miglā kā saules glaišums pretim mirdzēs Anglijas valstsvienības slavenā vārtsarga Svifta spilgtais kanārijdzeltenais tērps. „Ne Darujs, ne arī kāds cits, bet mūsu Svifts šodien ir labākais vārtsargs pasaulē," apgalvo angļi. Nabaga zviedri, arī tas vēl klāt pie viņu rūpēm! „Aftonbladet" ziņo, ka 19. nov. Londonā ieradīsies arī 1000 zviedru sporta draugi, lai redzētu savas vienības lielo cīņu.

Six

Miris Augusts Grapmanis

Tikai tagad Vācijā saņemta vēsts, ka 1943. g. tālu Krievijas ziemeļos pēc grūtas slimības miris latviešu izlases sportists Augusts Grapmanis, kuru kopā ar dzīvesbiedri — vairākkārtējo Latvijas meistari galda tenisā un US basketbolisti Mariju Švēdi-Grapmani un mazgadīgo bērniņu 1941. g. jūnija dienās izsūtīja no dzimtenes. A. Grapmanis savā laikā reprezentēja Latviju pasaules meistarsacīkstēs galda tenisā, vēlāk guva izcilus panākumus basketbolā un bija Latvijas meistars tenisā. Vēl nedēļu pirms izsūtīšanas trimdā viņš piedalījās tenisa turnīrā Maskavā. Ar skumjām sakām ardievas krietnam sportistam.

Šm.

Tatjāna Vestene ievada futbola sacīksti

Apmierināti uzvarētāji un uzvarētie: latviešu kaŗa invalidu aprūpei veltītais futbola sarīkojums 2. nov. Lībekā bija pulcinājis 700 skatītāju, kas labdarīgam mērķim atnesa paprāvu žūksnīti naudas. Sarīkojumā viss bija neparasts. Lībekas latviešu mākslinieki, kas laukumā uznāca tērpušies sarkanos galvas lakatiņos, sacentās ar rotētās preses darbiniekiem. Futbolistu lomās šoreiz bija J. Kalniņš E. Lesčevskis, P. Elsiņš, R. Zuika, J. Soikāns, E. Maršaus, J. Brikmanis, E. Upermanis uc mūsu mākslas pasaulē mīļi vārdi. Kaut rakstītāju vienībā spēlēja pat Latviešu preses b-bas angļu joslas kopas priekšsēdis O. Liepiņš, tā tomēr zaudēja 1—6. Daudz darba bija tiesnesim J. Brennerim. Sarīkojumu ar pirmo sitienu bumbai ievadīja baleta soliste Tatjāna Vestene. Viņa izdalīja arī lībekiešu dāvātās veltes futbolistiem.

LATVIEŠI BAVĀRIJAS MEISTARSACĪKSTĒS LEDUSHOKEJĀ

Bavārijas meistarsacīkstēs ledushokejā visas vienības šogad sadalītas 4 klasēs. 1. klasē spēlēs 8 vienības, kas sacentīsies 2 grupās. A grupā: SC Riessersee, ECS. Miesbach, EV. Tegernsee un TG. Landshut. B grupā: SV Füssen, SC. München, EV. Obersdorf un HC. Augsburg. Augsburģiešu sastāvā spēlēs arī visi latviešu labākie ledushokejisti. A un B grupas uzvarētāji cīnīsies par Bavārijas meistartitulu.

14 DIENAS KALNOS PAR RM 100.—.

LS un FAP slēpēšanas noz. vad. V. Skrastiņš mūsu izlases slēpētāju skaitā iedalījis R. Bērziņu, K. Bērziņu, O. Bērziņu, Dumpi, Kaņepu, Kļaviņu, Krastiņu, V. Lagzdiņu, Lauri, Lejiņu, Libertu, Martiņsonu, Medni, Reimani, Miezīti, Osīti, Riņģi, Vadzi, Zvirbuli un Upi, bet sieviešu grupā Antenu, Obrascovu, Bērziņu, Ozoliņu, Krieviņu, Balodi, Kārkliņu, Muskati, Medni un Viļumu. Izlases slēpētājiem jāpaziņo savas adreses Hanavas YMCAi. Bavārijas Alpos šogad atkal būs mūsu slēpētāju treniņu nometne. No 7. līdz 20. dec. tur notiks YMCAs jaunatnes vad. kursi, 20. dec. līdz 3. janv. slēpēs skolu jaunatne, 4. janv. līdz 17. janv. izlases nodarbības, 18. janv. līdz 15. febr. interesentu apmācības, 16. febr. līdz 1. martam izlases nodarbības, 2—4. martam trimdas meistarsacīkstes Berchtesgadenā, 5.—18. martam interesentu apm., 19. marta līdz 1. apr. skolu jaunatnes nodarbības. 14 dienu dzīve kalnos maksās RM 100.—.

ESLINGENAS BASKETBOLISTES UZVAR 28—18

Basketbola kvalifikācijas turnīrā sievietēm Eslingenas YMCA uzvarēja Valkas vienību 28—18 (8—13), izcīnot turnīrā 2. v. aiz Vircburgas YMCAs. Uzvarētāju vienībā bija Lakstīgala (ieguva 11 p.), Bērziņa (8), Vernera (6), Prode (3), Buša, Heistere un Vasiļevska, bet Valkas sastāvā Pērkone (7), Irbe-Eke (6), Bebre (3), Klungste (2), Ezergaile un Kažoka. Abas vienības vāji izpildīja brīvmetumus. Valka, piemēram, no 17 soda metieniem ieguva tika 6 p.!

A. Līrums

K. Upenieks 1. novembrī, dregnā un vēsā laikā Valkas nometnē skrēja 5000 m 17:53,1 min., kas ir latviešu 1947. g. labākais rezultāts trimdā.

Rīgas radiofona pēdējās sporta ziņas: Rīgas Dinamo futbolisti draudzības sacīkstē Rīgā uzvarējuši Ļeņingradas Dinamo vienību 3—1 un 17 g. v. Velta Zeltiņa skrējusi 100 m 12,5 sek., kas ir jauns Latvijas rekords un starptautiskas klases rezultāts.

51 valsts sportisti 1948. g. startēs olimpiskās spēlēs Londonā. Būs reprezentēta 1 valsts vairāk nekā 1936. g. Berlīnē. Olimpiskajā futbola turnīrā startēs 23 nāciju vienības.

Igauņa Antona Rādika — francūža Marsela Serdāna atkārtojuma cīņa boksā notiks Parīzē.

Septīto pasaules rekordu svara celšanā šogad sasniedzisPSRS pussmagā svara atlēts G. Novaks. Viņš abrocīgi uzspiedis 141 kg.

Jauns pasaules rekords 400 m peldēšanā uz krūtīm: 20 g. v. holandiete Nele van Vliete veikusi distanci 5:58,6 min.

DAŽOS VĀRDOS

Ģenerālisims Staļins iecelts par Budapeštas goda pilsoni.

ASV prezidenta amatam senātors Stasens kandidēšot tikai gadījumā, ja viņa vārdu likšot pirms Mak-Artura vai Eizenhauvera vārda.

Somijas valdība paziņojusi, ka nepiedalīsies apspriedēs par Eiropas muitas ūniju.

Maskavā notiks padomju-somu sarunas par Saimas kanāļa turpmāko lietošanu. Saskaņā ar mierlīgumu, puse kanāļa pieder Padomju Savienībai.

Vācu komūnistu partija izslēgusi „Frankfurter Rundschau" redaktoru Arno Rudertu no savām rindām par to, ka tas atteicies nostāties pret amerikāņu militārās valdības jauno propagandas kampaņu. Ruderts savu iestāšanos pēc kaŗa atpakaļ partijā apzīmējis par kļūdu.

100.000 Ķīnas dolaru piesūtījis kādai angļu avīzei Šanhajā pensionētais ķīniešu ģenerālis, ar lūgumu nodot šo dāvanu princesei Elizabetei. Amerikāņu valūtā summa ir 1,25 dolaru.

Radara atbalsi no mēness saņēmuši trīs austrāliešu zinātnieki savos eksperimentos Sidnejas tuvumā.

Pēc $3^1/_2$ stundām apcietinājumā Berlīnes krievu sektorā atkal atlaisti 2 amerikāņu žurnālisti, „Stars and Stripes" reportieris Džo Flemings un AP fotografs Barrovu. Abi gatavojuši reportāžu par kādu krievu maiņas veikalu Aleksandra laukumā.

Ziloņu eksportu un ziloņu ķeršanu vispār aizliegusi Ceilonas valdība, lai saudzētu šos dzīvniekus. Ziloņu eksports šogad pārsniedzis 40.

Cigarešu pārdošanas vieta, kur cigaretes mainīja arī pret zeltu un sudrabu, Leipcigā uzspridzināta gaisā. Vainīgie nav notverti.

Bruņošanās paplašināšanas piecgades plāna veicināšanai Irānā iecelta speciāla komisija, kurā piedalīsies arī divi amerikāņu veikalnieki.

Tāpēc, ka viņi gribēja palikt vieni, Hausneru laulātais pāris Pasavā atteicās pieņemt savā plašajā dzīvoklī bēgļu pāri. Militārā tiesa izpratusi laulātā pāra tieksmi būt vienatnē un sodījusi vīru un sievu ar trim mēnešiem cietumā, nosakot, ka katrs ieslogams atsevišķi.

Narkotiskas vielas kamieļu vēderos atradis kāds muitnieks pie El Kanteras Suecas kanāla piekrastē, kad viņš, par spīti karavānas vadītāja protestiem, licis nokaut piecus kamieļus. Kamieļu vēderos atrada 135 opija pudelītes 40 000 dolaru vērtībā.

Trīs kartupeļus par vienu braucienu karuselī pieprasījis kāds vācu karuseļa īpašnieks Vestervaldorfā. Jaunieši gada tirgū arī labprāt nesuši viņam kartupeļus, ābolus un bumbierus, jo arī šos augļus pieņēma samaksai tādā pašā veidā.

200 t smagais, visjaunākais lidaparāts, kas spēj pārvadāt 700 pasažieru, pirmajā izmēģinājumā pacēlās apm. 70 m augstumā. Mašīnas spārnu platums ir 110 m, pasažieru telpa 10 m plata un 70 m gaŗa. Lidmašīnas būve maksājusi 23 milj. dolaru.

Maskavas laikraksts „Boļševik" raksta, ka komūnistu partijai nevajadzētu censties pēc liela biedru skaita, bet tikai pēc jau esošo biedru ideoloģisko zināšanu padziļināšanas.

93 vīru lielu simfonisku orķestri vienam vakaram salīdzis 55 gadu vecais Romas smaržūdeņu pārdevējs Vitorio Abati, kas visu mūžu vēlējies vienreiz diriģēt orķestri. Viņš nepazīst nevienu noti.

Darba spēka ietaupīšanai Zviedrijā obligātā kaŗa dienesta laiks saīsināts par trim mēnešiem. Bez tam zviedri vienojušies ar amerikāņu un angļu militārām valdībām par Sudetijas vāciešu vervēšanu darbam Zviedrijā.

Londonietis Lionards Moriss ievietojis laikrakstā sludinājumu, ka meklē dzīvokli. Ja viņš to neatradīšot, viņš pakāršoties. Viņš saņēma divas atbildes — abās piedāvātas stipras virves.

Austrālijas ūdeņos izzvejota lielākā pērle kopš kaŗa beigām. Tā sver 19,5 karātu. Zagļi četras naktis pēc kārtas lūkojuši ielauzties viesnīcā, kur dzīvo laimīgais pērļu zvejnieks.

Konflikts starp Pakistanu un Indiju

AP ziņo no Jaundelhiem, ka Indijas valdība paredz nopietnas nesaskaņas ar Pakistanas valdību, ja visdrīzākā laikā neizdosies likvidēt Kašmiras incidentu. Indijas ministru prezidents Pandits Neru pieprasījis tautas nobalsošanu, lai izšķirtu, kam piederēs Kašmira, kas atrodas starp abām jaunajām valstīm stratēģiski svarīgā vietā. Pašā Kašmirā notiek kaujas. Agentūra piebilst, ka ne Indijai, ne Pakistanai nav iespējas sākt akciju, ko nopietni varētu nosaukt par karu, bet konflikts lielajā varētu radīt sīvas robežsadursmes un abpusējās sanieciskas represijas.

Kašmira ir otra lielākā mahavadžu valsts Indijā ar 4 milj. iedzīvotājiem. Tā atrodas stratēģiski svarīgā vietā pašos Indijas ziemeļos pie Himalajiem. Tā robežo rietumos ar Afganistanu, austrumos ar Ķīnu, bet ziemeļos ar Padomju Savienību. Lai gan divas trešdaļas Kašmiras iedzīvotāju ir muhamedāņi, valdošais maharadža sērs Harijs Sings. 1846. gadā vienos no viņa priekštečiem — Galubs Sings, nopirka Kašmiru no angļiem par 5,5 milj. dolaru. Kopš tā laika valsts palikusi Singu īpašumā.

Pēdējās nedēļās Kašmiras dēļ sākās diplomātiski sarežģījumi. Valstiņas stratēģiski svarīgā stāvokļa dēļ Pakistana atsaucās uz to, ka tās iedzīvotāju vairākums ir muhamedāņi, un spieda Singu pievienoties muhamedāņu dominijai. Sērs Harijs baidījās zaudēt kroni. Viņš nolēma palikt neitrāls. Bet oktobra pēdējās dienās 10.000 fanātisku muhamedāņu iebruka zemē no kaimiņu apgabaliem. Invāzija bija tik labi organizēta, ka pēc vispārējiem domām to izrīkojusi Pakistanas valdība. Iebrucēji bija bruņoti ar mašīnpistolēm, ložmetējiem un mīnu metējiem. Viņi uzbruka indu un sikhu ciemiem un pulcēja ap sevi pašas Kašmiras muhamedāņus, solīdami gāzt no troņa sēru Singu. Dažas dienas pēc tam Singus paziņoja, ka ārkārtējo apstākļu dēļ viņš pievienojis savu zemi Indijas ūnijai. Indijas valdība gan oficiāli paskaidroja, ka viņu neinteresē sēra Harija centieni noturēties uz troņa, bet tā arī nedomā atteikties no stratēģiski svarīgās zemes. Jau nākošā dienā pēc maharādžas aicinājuma Kašmirā iesoļoja indu karaspēks. Viņu skaitu pēdējo nedēļu un novembra pirmās dienās turpinājās sīvas cīņas.

Kad Pakistanas valdība aicināja Indijas valdību uz sarunām, Indijas ministru prezidents Neru vispirms paziņoja, ka ir saslimis. Pēc tam Neru pārmeta Pakistanai varmācīgu rīcību Kašmirā un paziņoja, ka tiklīdz tur būs atjaunota kārtība, jārīko tautas nobalsošana, lai izšķirtu zemes turpmāko likteni. Pagaidām cīņas vēl turpinājās un, kā ziņo AP korespondents, arī Pakistanas un Indijas valdību sarunas tuvojas „vārīšanās punktam".

12 policijas daļas Berlīnē, bet noziegumi nemazinās

„Plašajos Garnizona baznīcas pagrabos Jaunā Fridricha ielā atrodas vairāk kā simts kādreiz ievērojamu prūšu virsnieku zārki. Tagad ik nakti ļaundari ielavās šais pagrabos un zārkus apzog. Daudzi Fridricha Lielā laika biedru zārki jau atlauzti un tajos redzami pirms gadu simteņiem apbedītie augstos kirasieru zābakos un spožos tērpos."

Šo ziņojumu pirms dažām nedēļām sniedza amerikāņu licencētais Berlīnes laikraksts „Der Tagesspiegel". Baznīca, par ko laikraksts ziņo, ir viena no slavenākajām Berlīnē. Tā celta 1772. g., nodegusi 1908. g., atkal atjaunota un pēdējās kaŗa dienās no jauna sagrauta. Visos laikos neskārts palicis pagrabs, kuŗa stiprās velves sargājušas 190 augstu prūšu virsnieku zārkus. Tur apbedīto vidū paši slavenākie bijuši Fridricha Lielā draugs un padomnieks feldmaršals Keits un prūšu brīvības cīņu varonis Kleists von Nolendorfs.

Bet Garnizona baznīcas pagrabs nav vienīgā vieta, kur Berlīnē notiek nelikumības. Tumšās drupu ielas, izbumbotu namu neapdzīvotie pagrabi un pastāvīgie elektrības ierobežojumi šogad ļaundaru darbu atvieglo.

Noziegumu vilnis Berlīnē tiešām vairojas. Sabiedroto komandantūra jau ar 1. novembri svītrojusi visus Berlīnes kriminālpolicistu atvaļinājumus. Amerikāņu sektorā, kas no visiem bagātākais, kopš 20. oktobra darbojas īpašas motorizētas policijas patruļas. Taču policijas darbību stipri kavē politiska nesaprašanās, par ko „Newsweek" korespondents Tonijs Hovards ziņo šādi:

„Berlīnei būtu pietiekami daudz policistu, lai nodrošinātu mieru un kārtību. Tai ir vismaz 12 atsevišķas policijas daļas. Četru sabiedroto militārās policijas, vācu policija katram sektoram, nesen izveidota papildpolicija, bez tam krievu joslā vēl īpaša dzelzceļu policija, rūpniecības policija un krievu slepenā MVD. Bet visas šīs daļas tā nododas savstarpīgiem strīdiņiem, ka berlīniešu drošība gandrīz aizmirsta.

Krievi pastāv uz to, lai policija viņu sektorā darbojas kā slepena policija, lai ziņo vienīgi krievu virsniekiem un izdara apcietināšanas bez iepriekšējas tiesas pavēles. Amerikāņi, angļi un franči turpretim domā, ka policijai nav politisku uzdevumu. Visu laiku kopš 1946. g. pavasaŗa par šo jautājumu sīvi debatēts. Amerikāņi šīgada martā aizliedza savas joslas policistiem nodarboties ar jebkāda veida politiku. Viņi pieprasīja, lai tādu pašu pavēli attiecina uz visiem Berlīnes sektoriem. Divas citas sabiedroto komandantūras piekrita, bet krievi palika pie sava, ka policijas uzdevums pirmām kārtām ir „sargāt demokratiskas iestādes un organizācijas" — citiem vārdiem sakot, apvienoto komūnistu un sociālistu partiju.

Šī politiskā strīdus laikā Berlīnes policija darbojās pēc likumiem, kurus reālizēja jaunekļīgais, Maskavā apmācītais Pauls Markgrafs, ko krievi iecēla par policijas šefu vēl iekāms pārējie sabiedrotie bija Berlīni sasnieguši.

Markgrafs kaŗa laikā bija vācu virsnieks, apbalvots ar bruņinieka pakāpes dzelzs krustu. Viņš bija kapteinis vienā no tanku vienībām, kas padevās Staļingradā. Pēc kaŗa viņš atgriezās Vācijā kā vācu pulkvedis krievu uniformā. Viņam pakļāva 15.000 Berlīnes policistu.

Markgrafs ir tuvu četrdesmitiem gadiem, inteliģents, drošsirdīgs, blonds, dzidri zilām acīm. Viņš tekoši runā franciski un saprot arī angļu un krievu valodu.

Markgrafs uzsāka darbu ar tādu stingrību, ka iemantoja respekta pilnu uzticību ne vien rietumu sabiedrotos, bet arī no krievu puses. Bet viņš vēl tagad ir amatā. Vairāki viņa vietnieki un palīgi starplaikā jau pazuduši — it sevišķi tie, kas nav piekrituši krievu politikai. 1945. g. augustā Markgrafa vietnieku un drošības policijas šefu, sociāldemokratu Karlu Heinrichu izsauca uz viņa šefa kabinetu krievu sektorā un tur viņu apcietināja „kādi krievu virsnieki". Markgrafs nekad nav spējis paskaidrot, kāpēc un kādā veidā tas noticis.

1946. gada martā, tai pašā laikā, kad pēc nopratināšanas pie krieviem pazuda astoņi Berlīnes universitātes katoļu studenti, pazuda arī Markgrafa vietnieks un policijas viceprezidents Keincs Kionka. 1946. gada jūnijā no amata atlaida Markgrafa personāla daļas šefu Ernstu Toelkenu.

Šī vīra pazušana un arī viņš pats izrādījās īsta mistifikācija. Angalvoja, ka Toelkens nemaz nav Toelkens, bet kāds cits, kas uzdevies par Toelkenu, kamēr īstais Toelkens esot gūstā. Neīstais tomēr bija dzīvojis kopā ar īstā Toelkena sievu un bērniem. Toelkena kundze joprojām dzīvo Berlīnē, sēro pēc pazudušā vīra, bet atsakās paskaidrot, par ko viņa īsti sēro — vai par to, kas pazuda 1946. gadā, vai par to, kas atrodoties gūstā."

Amerikāņu militārā valdība, tālāk raksta „Newsweek" korespondents, jau sen atraduši īpašu pieeju krievu ziņojumiem par pazudušiem ierēdņiem, bet arī amerikāņi ir spiesti pieņemt paskaidrojumus, ka vai nu „personu apcietinājušas nezināmas personas krievu uniformās", vai arī vācu policija, „kas rīkojusies neatļautā kārtā", vai arī gluži vienkārši, ka „krievu iestādes gadījumu izmeklēs".

Nespēdami šādā kārtā tikt galā, amerikāņi ierosināja dibināt atsevišķus policijas spēkus katrā okupācijas sektorā. Priekšlikumu pieņēma un Berlīnei tagad ir 12 policijas daļas. Markgrafs joprojām ir Berlīnes policijas šefs, bet īsta vara viņam ir tikai padomju joslā, kur policija turpina „aizsargāt demokratiskas organizācijas" ar ātrām un iepriekš nepaziņotām policijas akcijām.

„Newsweek"

---

†

Karlsrūes slimnīcā š. g. 28. oktobrī, pēc ilgstošas slimības, slēdza savas acis mūsu mīļā māte un vecmāmiņa

EMILIJA VOITA, dzim. Volta,

dzim. 1875. g. 20. decembrī. Krematizēta 1. novembrī Eslingenā.

Dziļās skumjās

meitas Vācijā un dzimtenē.

Starp daudzajām grāmatām pasaulē sastopama kāda, kas ar savu īpatnējo saturu sevišķi izceļas pārējo vidū. Lielie vēstures notikumi atraduši vietu šinī grāmatā. Tautu likteņi pateikti viņā, pirms tie notika. Šī grāmata ir **BĪBELE.** Ja šodien viņai piegriež mazu vērību, tad tas tāpēc, ka viņa maz saprasta un pat pārprasta. Ja Jūs vēlaties ar viņas patiesībām un atklājumiem par cilvēces likteņiem un nākotnes notikumiem iepazīties, tad pieprasiet **„Pravietojumu balss"** bezmaksas bībeles skolas pirmo lekciju un Jūs paši varēsiet pārliecināties, cik vērtīga ir šī grāmata.

Pieprasījumu adresējiet **A. Lejniekam:** (23) Oldenburg, Katharinenstr. Nr. 5.

Gunāru Pelēnu no Rīgas, dzim. 1927. g. 13. 10. Liepājā, m. brālis **Egons Pelēns:** (24) Lübeck, Marlistr. 104—5.

Aizbraucot uz Austrāliju, sūtu atvada sveicienus radiem, draugiem un darba biedriem Heidelbergā, no kuŗiem nepaspēju personīgi atvadīties.

Jānis A. Muške

Hugo Skaburskis, Sverige, Perstory H. S. B. lūdz atsaukties stud. pharm. **Zelmu Rudkovski,** dzim. **Sprūde,** veterinārārstu **Jāni - Vili Skromu** un mācītāju **Dūmiņu** no Neretas, tāpat tos, kas par minētiem ko zinātu.

Vēl dabūjama **L. Endzelīna** rediģētā šacha grāmata

„MODERNĀ MEISTARU PRAKSE".

Cena RM 20.—. Pasūtināma pie **A. Purmaļa:** Esslingen a. N., Tannenbergstr. Nr. 3—2.

Visāda veida

DRUKAS DARBUS

pieņem komisijā grāmatn. **„Burtnieks"** (īp. V. Bumbērs): (14a) Esslingen a. N., Nellingerstr. Nr. 8.

Voldemāru Vilsonu no Griezes pagasta Kalniņu mājām, **Annas Smilgas** dēlu, meklē tanta **A. Skipare:** 3120 - Brighton, 5. St. B'klyn, 24. N.Y. USA.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesī par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.